

140

1974

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ
ՉՈՒՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ



ՀՈՒՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ 1974



ვ. ი. ლენინი, საპარტიო მუშაკებთან ერთად.

50 წელიწადი წინათ



3. ბაბრამი,
საპარტიოლოს ალკა ცენტრალური
კომიტატის მდივანი.

1917 წლის 12 ივლისს შესრულდა 50 წელი მას შემდეგ, რაც რუსეთის ახალგაზრდობის კომუნისტური კავშირის VI ყრილობამ კომკავშირელთა 700-ათასიანი არმიის სახელმძღვანელო დაადგინა:

მიენიჭოს კომკავშირის პროლეტარიატის ბელადის ვ. ი. ლენინის სახელი.

კომკავშირისათვის ვ. ი. ლენინის სახლის მინიჭება ჩვენი ქვეყნის ახალგაზრდობამ აღიქვა როგორც დიდი პატივი, რომელიც მას გაზრდილ ვალდებულებებს აკისრებდა, დიდ ამოცანებს უსახავდა. ეს ამოცანები კონკრეტულად ჩამოყალიბდა VI ყრილობის მიერ შემუშავებულ მანიფესტში. მასში ეწერა: იმისათვის, რამდენიმე უსახავდა ვატაროთ ვ. ი. ლენინის სახელი, განუხრებლად უნდა ვიბრძოლოთ წარსულის გადმონაშ-

თების წინააღმდეგ, ვაშენოთ ახალი, კომუნისტური საზოგადოება, ვისწავლოთ, დავაგროვოთ ცოდნა და გამოცდილება, მტკიცედ დავიცვათ მშუურ-გლეხური ხელისუფლება, ვავხდეთ თანამიმდევრული და ურყვევო ლენინელები. ეს იყო ლენინური კომკავშირის ფიცი თავისი ბელადისა და კომუნისტური პარტიის წინაშე. მას შემდეგ განვლილი, თავდადებული შრომით, უდიდესი გამარჯვებებით აღსავსე, 50 წელი მკაფიო დადასტურება იმისა, რომ ჩვენი ახალგაზრდობა მუდამ ერთგული იყო ამ ფიცისა.

კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით კომკავშირი იქცა მილიონობით ქალიშვილისა და ჯაბუკის პოლიტიკურ სკოლად. ახალგაზრდობის ავანგარდი — ლენინური კომკავშირი იწრობოდა საბჭოთა სახელმწიფოს ჩამოყალიბების მეთად რთულსა და მძიმე პირობებში. ჭერ კიდევ სამოქალაქო ომის, ინდუსტრიალიზაციისა და კოლექტივიზაციის პერიოდში კომკავშირმა დაამტკიცა, რომ იგი კომუნისტური პარტიის ერთგული თანაშემწე და რევერვია. პარტია კომკავშირის სოციალისტური საზოგადოების მშენებლობის ყველაზე რთულ და საპასუხისმგებლო უბნებს ანდობდა. ფასდაუდებელია ახალგაზრდობის წვლილი პირველი ხუთწლიების პირმშოთა მშენებლობაში. ჩვენი გამარჯვებული ბრძოლა და ჯაბუკების ხელით შენდებოდა სიჭაბუკის ქალაქი — ამურის კომსოხლსკი, დენიკარების, მაგნიტკა, კუხუბის...

საყოველთაოდ ცნობილია, რა დღევანდელი ფურცლები ჩაწერა კომკავშირმა დიდი სამამულო ომის მავიანეში. იმ მძიმე წლებში ახალი ძალით გამოვიდნოდა ახალგაზრდების

ნებისყოფა და შემართება, სამშობლოს უსაზღვრო სიყვარული ჩვენი ქვეყნის თავისუფლებას და ხალხის ბედნიერებას შესწირეს თავი ლენინური კომკავშირის აღზარდილებმა: ილიკე კოშევოი და ზოია კოსხილდენიანსკაია, ნიკოლოზ ვასტელომ და შოთა გამცემლიძემ, ზოია რუსაძემ და თინა იოსებიძემ... ძველი იყო ომის შემდგომი წლები, გრანდიოზული იყო აღდგენითი პერიოდის გეგმები. მაგრამ ლენინური კომკავშირის ხელმძღვანელობით მონოლითურად დარაზმულმა ახალგაზრდობამ მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა თითქმის მილიანად დანგრეული სახალხის მებურნეობის აღდგენაში.

1954 წლიდან პარტიამ კომკავშირის ახალი საქმეებისაკენ მოუწოდა — დაიწყო ყამირი და ნახევარი მიწების ათვისება. ლენინური კომკავშირის მიერ ჩვენი ქვეყნის სამხრეთ და აღმოსავლეთ რაიონების უმსხვილეს სასოფლო-სამეურნეო და სამშენებლო ობიექტებზე მივიღინებულმა ახალგაზრდებმა ხალხის სამსახურში ჩაუყენეს ათეული მილიონობით ჰქტარი მიწა, ააშენეს ასობით ფაბრიკა-ქარხანა, საცხოვრებელი და საყოფაცხოვრებო დანიშნულების ობიექტები.

ყამირის ათვისების 20 წლისთავისადმი მიძღვნილ საზეიმო სხდომაზე სკაქ ცენტრალური კომიტეტის გენერალურმა მდივანმა ამხანაგმა ლ. ი. ბრეიენცმა აღნიშნა: „ნამდვილად შესანიშნავი ფურცელი ჩაწერა ყამირის საბჭოთა მებურნეობის შემდგომ განვითარებაში საბჭოთა სტუდენტობამ. პირველი წელი რო-



კამეჩა

7

ივლისი

1974

საპარტიოლოს დანიშნულია
ქობულთა რაიონის საპარტიო
ბიუროსთვის დასავლეთი
კავშირის მდივანის
სამსახურისთვის

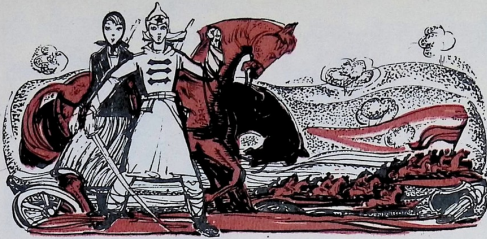
ბაზირის 1926 წლის

საქ. კ. მანია
პარტიმდივანი

ტიბის ყოველდღიური მორაგებების დამადისტურებელმა საქართველოს კომკავშირის 1978 წლის ივნისის აქტივის კრება, რომელშიც მოხსენებით გამოვიდა საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი ახ. ე. ა. შევარდნაძე. კრებამ რესპუბლიკის კომკავშირულ ორგანიზაციას დაუახლოვებინა კონკრეტული ამოცანები, რომელთა განხორციელებისათვის ბძძოლის ნიშნით შეხვედა იგი თავის XXX ყრილობას. ახ. აღგავარდობის სასოგადოებრივ-პოლიტიკური აქტივობის შემდგომი აღდგენით, შრომითი მიღწევებით უპატივს სწავლიდა საქართველოს კომკავშირმა საქავშირო ალკ XVII ყრილობას, რომელზეც საბჭოთა ახალგაზრდობის საქმიანობამ პარტიისა და მთავრობის მაღალი შეფასება დაიმსახურა.

ჩვენი ვალა ვისწავლოთ კომუნისში. ეს კი ნიშნავს, ვისწავლოთ კომუნისტურად ცხოვრება, დავიყუროთ ახალი მწვერვალები, ვიბრძოლოთ ჩვენი იდეალებისათვის. ვ. ი. ლენინის ახალგაზრდობას მოუწოდებდა გაემდიდრებინა თავისი ოცნება ყველა იმ სიმდიდრით, რომელიც აღამიანს შეუქმნია. უამისოდ წარმოუდგენელი კომუნისში მშენებელი აღამიანი. ახალგაზრდობა პირნათლად ასრულებს ლენინის ანდერძს — ისწრავის იცხოვროს და იმუშაოს ისე, როგორც ასწავლიდა დიდი ბელადი.

კომკავშირისათვის ვ. ი. ლენინის სახელის მინიჭების 50 წლისთავის იუბილე კომკავშირის, მთელი საბჭოთა ახალგაზრდობის ერთსულვინებისა და პარტიის ვარშემო მჭიდრო დარაზმულობის დათვალერეზაა.



და, რომ მის მინდერებსა და სამშენებლო რაზმებში შრომობს, თანაც კეთილსინდისიერად, მრავალი ათასი სტუდენტი. ჩვენთვის, ამხანაგებო, დიდი მნიშვნელობა აქვს არა მარტომის, თუ რას აძლევენ ისინი ყამირს, არამედ იმას, თუ ყამირი რას აძლევს ამ ქალიშვილებსა და ჭაბუკებს. ისინი აქ გაღიან შრომითი და ფიზიკური წრთობის სკოლას, გზარებთან ნამვილ სახელმწიფო საქმეს, ეწევიან დიდ პოლიტიკურ და კულტურულ მუშაობას.

დღიდან თავის დაბადებისა, კომკავშირი აქტიურად მონაწილეობს ჩვენს ქვეყანაში კულტურული რევოლუციის ლენინური გეგმის განხორციელებაში.

20-იან წლებში საყოველთაო-სავალდებულო სწავლაზე გადასვლასთან დაკავშირებით პარტიის მოწოდებას კომკავშირმა კონკრეტული საქმეებით უახსუხა. მთელი თავისი ისტორიითა და დღევანდელი საქმიანობით, დაუღალავი შრომით, ცოდნის მწვერვალებს დაუფლებაში მიღწეული წარმატებებით კომკავშირი ცხადყოფს ლენინის ანდერძისადმი, კომუნისში იდეალებისადმი თავის ურყევ ერთგულებას. საქავშირო

ალკ XVII ყრილობაზე, რომელიც კომკავშირისათვის ვ. ი. ლენინის სახელის მინიჭების ნახევარსაუკუნეოვანი იუბილის წელს გაიმართა, სკკ ცენტრალური კომიტეტის გენერალურმა მდივანმა ამხანაგმა ლ. ბრეუნევმა თქვა: „ჩვენ, კომუნისტები, ვამაუბთ ჩვენი ახალგაზრდობით. ჩვენი ქვეყნის არა ათასობით და არა მილიონობით, არამედ ათეულ მილიონობით ქალიშვილი და ჭაბუკი უკავშირებს თავის ბედს კომკავშირს. მრავალი მილიონი საბჭოთა აღამიანისთვის კომკავშირი ბოგრაფიის განსუოფელი ნაწილი გახდა, ჩვენი სამშობლოსათვის კი იგი მისი მარადიული სიახალგაზრდავის განსახიერებაა“.

ეს სიტყვები კომკავშირის ბეგვრავალებს, ახალი წარმატებებისაკენ მოუწოდებს.

ლენინური კომკავშირის საერთო მიღწევებში თავისი წვლილი შექონდა და შეაქვს საქართველოს კომკავშირის 580-ათასიან რაზმს, რომელიც მთელ თავის მუშაობას წარმართავს კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით და სწორედ ეს განპარობებს ყველა მის წარმატებას. რესპუბლიკის კომკავშირისადმი პარ-



„მცხელაზე უფრო
დღეს მცხელი,
ლენინო ღვაძაბარ,
ცოდნა ხარ ჩვენი,
იარაღი
და ძალა პარტია“.

3. ვაიკოვსკი.

სახელოვან საქმეებს, ყველა სა-
უღმძველი გვაქვს ვიჭვით რომ იგი
უდიდესი ღირსებით ატარებს ახალ-
გაზრდათა ლენინური კავშირის სა-
პატიო სახელს“.

რას ნიშნავს ეს მაღალი შეფასე-
ბა? იმას, რომ ლენინური კომკავში-
რი, საბჭოთა ახალგაზრდები იმ ფი-
ციის ერთგული არიან, რომელიც და-
დეს რუსეთის კომკავშირის VI ის-



34 პირობის გულისიკვა

50 წელი, ნახევარი საუკუნე!

ბევრია თუ ცოტა ეს დრო?

ბევრად არის და ცოტაც.

ბევრია, თუ გავისვენებთ იმ ქარ-
ტეხილებს, რაც ამ პერიოდში გადა-
იტანა ჩვენმა სამშობლომ; ცოტაა
ისტორიისათვის, რადგან ის ადამი-
ანები, რომლებიც 50 წლის წინათ
რუსეთის ახალგაზრდათა კომუნის-
ტური კავშირის VI ყრილობაზე
კომკავშირისათვის ვლადიმერ ილი-
ან ძე ლენინის სახელის მინიჭების
გამო წინადადეს სდებდნენ, სულ
ახლან კომკავშირის XVII ყრილო-
ბას მიესალმნენ.

მაშინ წითელვარსკვლავიანი ბუ-
დიონურებით, გაცრეცილო ტყავის
ქურთუვებით, ხისბუღიანი მაუზუ-
რებით, ქარდაკრული, შხემოკიდე-
ბული, დღეს კი ასაკოვანი ხალხი
კომკავშირის წოდებებით, ქვეყნის
მაღალი ჯილდოებით მკერდამშენ-
ებულ, დაბრუნებულ. 20-იანი
წლების კომკავშირელების მხრებზე
გადაიარა რევოლუციამ, ესპანეთმა,
ხალხბუნებამ, სამოქალაქო და სა-
მამულო ომმა... მათ საყუთარი სისხ-
ლით დაიცვეს რევოლუციის მონაპო-
ვობა.

წლები ბევრია.

გაოქმად ერთი — მისი სახელით
განსივრებით, ლენინური.

„როცა გადავხედავთ გზას, რომე-
ლიც კომკავშირმა გაწვლია — თქვა
ლენინი ილიან ძე ბრეჟნეფმა კომ-
კავშირის XVII ყრილობაზე, — მის

ტორიული ყრილობის დელეგატებ-
მა, ლენინის სახელი რომ მიიღეს.

ლენინის სახელით შთაგონებულ
მიდიოდა კომკავშირი პირველი ხუთ-
წლიანი მშენებლობებზე, გააყვად
პირველი ხნულები საკომუნისტო
ყანაში.

ლენინის სახელით რკინის კედ-
ლად აღმართნენ, დაუმარცხებელ
ძალად იქცნენ საბჭოთა ახალგაზრ-
დები სამშობლოს მწვლელდობის
ქაშაში.

ლენინის სახელით ფერფლიდან
აღადგინეს ქალაქები და სოფლები.

ლენინის სახელით ათეთისს შო-
რეული აღმოსავლეთის, ციმბირის,
უკრაინის ჩრდილოეთის სიმიდი-
რენი.

ლენინის სახელით მიდიოდნენ
დამკვრელ კომკავშირულ მშენე-
ლობებზე, რაც კომუნისტური პარ-
ტიის საქმისადმი კომკავშირის ერთ-
გულდობის სიმბოლოდ იქცა.

ორმოცდაათმა წელმა ბევრი რომ
შეცვალა, მაგრამ უძველესი დარჩა
ქვეყნის მარაღიული სიჭაბუქის —
კომკავშირის გული.

იგივე რწმენა, იგივე რომანტიკა,
იგივე ლტოლვა იქითყვენ, სადაც
სიძველევება, „მხოლოდ წინ, მხო-
ლოდ ცეცხლის ხაზზე“.

ისინი, ვისებოდა ამ წერილში ვიამ-
ბოვით, კომკავშირმა აღზარდა. ყო-
ველივე, რაც მათში ნათელია, კარ-
გია, კომკავშირმა მისცა. ისინი სხვა-
დასხვა ასაკის, პროფესიის, შეხე-

დელდობის, სურვილდობის ახალ-
გაზრდები არიან, მაგრამ აქვთ სა-
ერთო კომკავშირული სული.

„...სული შემიგებდა უცებ, ცრემ-
ლებიც მომადგა და გაცხებაც მო-
მინდა, როცა სსრ კავშირის სახალ-
ხო არტისტმა, კინორეჟისორმა ს.
გერასიმოვმა ყრილობას მიაართვა ნი-
კოლოზ ოსტროვსკის წიგნი „როგორ
იწრთობოდა ფოლიად“, მწერლისავე
ავტოგრაფით.“

წიგნი მიიღო პავლე კორჩაგინის
როლის შემსრულებელმა ვლადიმერ
კონკინმა. და როცა მასხარობა მწერ-
ლის უეცრადი სიტყვები „მხოლოდ
წინ, მხოლოდ ცეცხლის ხაზზე“ გაი-
მეორა, იმ წუთს დაეიჭერა, რომ ის-
ტორიის ბოზბალოდ სპეციალურად
ჩვენთვის, ყრილობის დელეგატე-
ბისათვის, უკან დატრიალდა და ყვე-
ლა ჩვენგანისათვის ძვირფასი, ცო-
ცხალი მწერალი წარმოგვიდგინა.

ეს ჩვენება მით უფრო დასაყრე-
ბელი იყო, რომ დარბაზის კარები
გაიღო და ექვსმწერიან შემოსულ-
მა მწერან ტრასაცემლიანმა ქალიშვი-
ლებმა და ჭაბუკებმა „ენტოზუიასტ-
ის მარშის“ გუგუნში წარმოთქვეს
ფიცე.

ისინი იყვნენ საკავშირო აღყ
XVII ყრილობის სახელობის დამ-

კერელორი კომკავშირული რაზმის წევრები, რომლებიც რადღენიმე საათის შემდეგ ჩვენი საუბრის ახალი განიდიოხული მშენებლობის—აი-კალ-აურის რეინიგის მშენებლობაზე მიემგზავრებოდნენ.

„ფიცავთ, რომ მთელ ძალ-ღონეს, ცოდნას, კომკავშირული გულის მგზნებარებას მოვამართ კომუნისტური პარტიის საქმეს, კომუნისტის მშენებლობას.“

ფიცავთ, ფიცავთ, ფიცავთ!“

გრილობდა დარბაზი.“

პყვება მარინე გურგენიძე, თბილისის 36-ე საშუალო პროფესიულ-ტექნიკური სასწავლებლის მოსწავლე, საკავშირო ალკ XVII ყრილობის დელეგატი.

მარინე გაცატებით ლაპარაკობს იმ მარად დაუვიწყარ შთაბეჭდილებებზე, რაც მასზე დატოვა კომკავშირის XVII ყრილობამ.

„იმდენად ბედნიერი ვარ, რომ ყველა ჩემთვის — ჩემი ამხანაგებიდან მარტო მე რომ მერგო წილად ვუფილიყავი საკავშირო კომკავშირის XVII ყრილობის დელეგატი.“

არასოდეს დამაიწყებდა ვანწყობილება, რაც სუფევდა ყრილობაზე, აღმფრენა, რაც გვეუფლებოდა, როცა ლეონიდ ილიას მე ბრვევის თბილ, გულშიაწვდომ, მამა-შვილურ დარბაზებს ვუსმენით.

ჯერ არაფერი გამიკეთებია ისეთი, რომ ამ პატივის ღირსი ვიყო.

ახლა ჩემი ყველაზე დიდი სურვილია — ვისწავლო, ვისწავლო და ვისწავლო, რათა ჩემმა წარმატებამ პატარა სხივი მიანიც შეკმატოს 34-მილიონიანი კომკავშირის ბრწყინვასა.“

ლოლი ბახტაძე კი საკავშირო ალკ XVII ყრილობაზე არ ყოფილა. ის საქართველოს კომკავშირის XXX ყრილობის დელეგატი გახლდათ.

წულეძიძე მეჩაიე გაბადრული იქნა ყრილობაზე, მისი გული სიხარულს ვერ იტევდა, რადგან სწორედ იმ დღეებში გახდა ლენინის ორდენის კავალარი.

შარშან ზაფხულში სწრაფად მოვიდა რესპუბლიკის ლილის თაოსნობა: „IX ხუთწლეულში — ორი ხუთწლეულის გეგმა.“

მოწინავე მეჩაიეს საქართველოში რა დარღეს, მაგრამ ლილი მათ შორის განსაკუთრებული შეუპოვობით გამოიჩინევა.

მას დიდი ხანია ვიცნობ.

როცა წულეძიძის კომკავშირის რაიონში ლილი ბახტაძის წარმატებებზე მითხრეს და შემდეგ თვითონ ლილი დავინახე პლანტაციაში, მართალი ვითხრათ, ცოტა ევიცი კი შემეპარა. ამ ტანმოირჩი, კაფანდარა ქალიშვილს ამდენი ჩაი კიდევ რომ მოეკრეფა, პლანტაციიდან ვერ გამოიტანდა-მეთქი.

ამ ჩემი ეჭვის შესახებ ლილის ხუმრობით რომ ვუთხარი, ასე მიპასუხა:

— სხვათა შორის, თქვენ კი არა, ზოგს ჩემს თანასოფელსაც არ სჭეროდა, სანამ საყუთარი თვალით არ დარწმუნდა. სანამლეოზე ორი კალათი ჩაის ფოთოლი მარტო მე გამოვიტანე პლანტაციიდან.

ლილის ახალგაზრდულ რგოლოში 11 მეჩაიეა. ამ ქალიშვილებს ხუთწლეულში 70 ტონა ჩაი უნდა მოეკრიფათ. ხუთში კი არა, სამ წელიწადში მოკრიფეს 99 ტონა!

აი, სწორედ ამან გააბედნიერა თაოსნობით გამოსვლა რესპუბლიკის ახალგაზრდების წინაშე.

ლილის ვალდებულებები ითვალისწინებს, რომ წელს სპექტარო მოსალოდინობა 14 ტონამდე გაზარდოს, ხოლო 12 საშუალო სკოლადამთავრებული გოგონა დაუფლოს მეჩაიის პროფესიას.

სწორედ ეს არის საქმისადმი სახელმწიფოებრივი მიდგომა. მარტო იმას კი არ უნდა ეცადო, შენ თვითონ გამოიჩინო თავი, არამედ სხვებს გაუღვიძო კომუნისტური შრომის სურვილი.

ლილისთანა ახალგაზრდებზე ლაპარაკი საქართველოს კომკავშირის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა ე. შარტაძემ საკავშირო ალკ XVII ყრილობაზე.

დღევანდელ პიონერებს, რა თქმა უნდა, გაუგონიათ, რომ 30-იანი წლების ქართველი კომკავშირელების ერთ-ერთი ლოზუნგი იყო კოლხეთის ამოწმობა.

პოეტები ოცნებობდნენ, რომ კოლხეთის ნაქობარზე ამოაღებოდა „ციტრუსების ფლორიდა“.

და აი, დღეს კოლხეთის ათვისების საუბრის ახალი ძალით დასივდლის წესრიგში.

მათ შორის, ვინც მტკიცე მარჯვენით ემსახურება ამ პარტიულ საქმეს, ავულო აზრამიც არის, ხობის სამელოირაციო მექანიზაციის № 2 სამამბრთველოს ექსპეკტორის მემქნაენ.

ყრილობის წინ ავულომ მიიხარა: „მეცხერე წელია მესაჯავბრის მემანქანედ ვმუშაობ. როცა ჩემი ეს-





ქვეყნის იშვიათი

საქართველო
საბჭოთაო

ანტიკარ აგულაშვილი

ახალგაზრდობა ცალ ახაფრენად
გამზადებული ფრთები გაშლილი,
ვინც ზღვებს შიამოხს

საკუთარ აფრით

და ხმელეთს ზომავს თავის არშინით.
ახალგაზრდობა და კომკავშირის
უსაზღვრო ქვეყნის მკლავი, მარჯვენა.
გულით მიმნდობა —

ჭერით ბავშვივით —

ნახა ჰირის დღეც და გამარჯვებაც.
თავისუფლება ქვეყნად ვინა თქვას
უფრო ძვირფასი, უფრო მაღალი.
ესაა სუნთქვა, სულის სინათლე
და სამიასო მზის ნიადაგი.
თავისუფლება კაცის ფსევია,
რამ სანატრიელი ქვეყნად მრავალთა.
რუსთაველის სიტყვა უპირველესად
თავისუფლებამ ამოანათა.
დღესაც ებრძვიან უძღებ გვიმელშაას.
თავისუფლება ვინც ხელმეო სხვისი.
თავისუფლება უპირველესად
ამ ცისქვეშ მისთვის დაღვრისად
სისხლი.

ხოლო ეს სისხლი იყო ჭაბუკის,
სახმედიმარი ნორჩი ასულის.

ორმოცდაორის ვახსოვს ქარბუქი,
ძაძით მოსილი იგი წარსული.

ახალგაზრდობა იმ ენით უთქმელ
ციცხლში ნაწრთობი ახალგაზრდობა
სანგრებში განვლო მათმა კუთვნილმა
ყინვით დამწარალმა მზემ და
ვარდობამ.

ახალგაზრდობა იმედი ხვალის,
იმედი ჩვენი მშობელი ერის,
ახალგაზრდობა სიმტიკო რვალის,
მპყრობელი ზევის, ზღვისა და
ხმელის.

ახალგაზრდობა აღმშენებელი,
გულანთებელი, მხნე და შემტევი,
მარად ახალი გზების მძებნელი,
სიცოცხლის აზრი დაუშრეტელი.
ახალგაზრდობა ცდაახაფრენად
გამზადებული ფრთები გაშლილი,
ვინც ზღვებს შიამოხს

საკუთარ აფრით

და ხმელეთს ზომავს თავის არშინით.

კავთორის ციცივი პირველად შეე-
ხო ქაობიან ლაფს, ვიგრაძენი, რომ
არჩევანში არ შეეცდარავარ. ვერ
ვიტყვი, რომ სიძვილეები არ შემ-
ხედვრია-მეთქი. ბევრჯერ დამთაძე-
ბია ქაობში და ფეხდასველებული
გვიან ღამეს შეეგულვარ შინ, დაოსე
დალოლი, რომ ფეხსაცმლის გახ-
ლის თავიც არ მქონია...

ხუთწლიანი გეგმით შესასრულე-
ბელი მაქვს 203 ათასი კუბური მეტრი
მიწის სამუშაო; ჩემს ანგარიშზე
შვედ 171 ათასია.

როცა ყრილობის მსვლელობას
ტელევიზიით ვაღწევენდი თვალს,
ერთი წუთით შემეშორდა ბაიკალ-
ამბორის მაგისტრალზე წამსვლელი
კომკავშირელებისა, მაგრამ მალე მივ-
ხედო, რომ ჩვენი დამკვირვებელი ფრთ-
ები იქაა, სადაც მუშაობ, სადაც შენი
მეგობრისათვის სასარგებლო საქმეს
აკეთებ.

აი, მაშინ გადაწყვიტე 29 ოქ-
ტომბრისათვის შევასრულო ხუთ-
წლიის დავალება, შემდეგ კი შეა-

თე ხუთწლიანი ანგარიში ვიმე-
შაო.

ეს იქნება ჩემი პასუხი ყრილობის
გადაწყვეტილებებზე“.

სამ ახალგაზრდაზე გაიმბეთ.
სამი სხვადასხვა პროფესიის ადა-
მიანზე.

სამზე იმ 34-მილიონიანი არმი-
იდან, რომელიც ამაყად ატარებს
ლენინის დიდ სახელს.

მაგრამ ამ სამშვიც შეიძლება დაი-
წახობთ თაობის საერთო თვისება —
კომუნისტური იდეალებისადმი, ლე-
ნინისა, რომლის სახელის მინიჭების
ნახევარსაუკუნოვან იუბილეს წლე-
ულს ზეიმობს საბჭოეთის კომკავში-
რი.

ნარჩუნა მემკაძე

მხატვარი რ. ცხაძერიძე.



დენ ტახტზე გამოვლით ვეება კაცს. მერე ვსული ტეგს იზრავუნებდნენ და ისე ჩამოდიდნენ კიბეებზე, მისი პატრონი ერთი წელიც რომ ვერ ვეღებდ ასეღა-ჩამოსვლას.

შინ გვიან დავბრუნდი, მოწყვეტილი დავევი სხვა და ღელაქემს ვაღავედე. ღელაქემი აჯანს ვაღავედე და და ბავშვს ძუძუს აწოვებდა. გვერდით მეორე აჯანს დაინახე და ყველაფერს მივხვდი — ერთ-ერთში აბრია ძიას ბიჭი იწვა, ზაზა.

აბრია ძიას ორი შვილი კიდევ სხვა დარჩა: გიგა მუხეთე კლასშია, ნონა კი მეორეში. ოროვე გამოცხადებულნი მამაა.

ხან ღელაქემს მივჩერებოდი, ხან — ბებიას. მამაჩემი და მამა შინ არ იყვნენ, ვიცოდი, ახლა ან ჭირისფულს ანუ შუგულებდნენ, ანდა რაიმე თადარიგს იჭერდნენ.

ტრილით დაღლილი ბებია მაგადასთან იჯდა და თაზის შალის ყურს აწვავლებდა ხელში.

— არ მოგშენდა? — ისე მკითხა, ჩემსკენ არც გამოუხედავს.

— ჯერ აღრეა.

რაღა აღრე იყო — თერთმეტი სრულდებოდა, სოკო რომ გვაძე ტრეკი, მას შემდეგ ლუკმა არ მენახა ვეინო, მაგრამ არც ვამხსენებია შიმშილი. სხვა დროს აკმაღე რა ვამაჩერებდა, რატო სამჯერ არ ავხდილი საჭურეს ბებიას ვანიშნე, ძუძუს რომელს აწოვებს-მეთქი.

ცრემლიანი თვალები მომარიდა, ხელში შეჩერინალი შალის ყური მხარზე გადავივლი და მითხრა:

— აბრიას ბიჭია, საცოდავი.

ღელაქემი წამოღგა და ზაზას პირბადე წაფარა. ბავშვი ერთხანს გაუჩრდა, მერე პირბადის ქვეშ ატრიალებდა თავს. თავის ტრიალს ტრილით მოჰყვა.

მივედი და გადავურწიე აკვანს. ის ტრილს უმატებდა, მე — რწყვას...

— ხომ ხელდავ არ ჩუმდება, გადახადე, — მითხრა ღელაქემმა.

გადავხადე: შავი თვალები მომანათა და გამოიღმ. იმოდენაა დალოცვილი, სულ ამოუვსია აკვანი!

დავიხარე და ტუჩებზე თითს ვაღებ:

— აღუუ...

ისიც ლულუნებს, სიცლითა ლულუნებს.

— რა აცინებს მაგ საცოდავს! — იცრემლებდა ბებია.

— სიცოცხლე ჩაუშხამდა.

ზაზა კი ისევ ლულუნებს.

ბებია ისევ იცრემლებდა:

— წამოიზრდება და მაშინ გაიგებს, რა აუვლელო აღმართი აუღლებია წინ! დღერთმა დააკაცოს და, მამა რომ ვახდებდა თვითონ. მაშინ გაიგებს, რა გაუხარებელი სიყმაწვილე ჰქონდა! ბევრი ღამე გაუმწარდება და ბევრი ღლე დაინსლება, სანამ მამისეულ სახლს დაიბრუნებულ კავებს გამოუცვლოს! აღიძინე, შე უბედურო, მანამდე მაინც იძინე მშვიდად, ვიდრე მოჭარბებული გარკიბი ატეხილი ძვლების კენესა სიწმარებთან ძილს მოგანატრებს!..

ბებია წამოიკავა:

— გადავალ, რძალი, მივხედავ იმ შავ ღლეზე გახეწილებს.

— გადადი. ღამეც გაუთოი.

— მერე, მარტო შენ მიხედავ ორ ბალსს?!

— მე რაღა დამაძინებს?

— გამოვალ ხოლმე და დაგხედავ... ბებია რომ წავიდა, ღელაქემმა მითხრა:

— აბა, საათს შეხედე, რომელია?

— ჯერ შუია.

ტყეკაჭი

კარლო კობერიძე

მხატვარი ნ. ფორხხიძე

ამოსტრობა

5

ვიდრე მზე ჩავიღოდა, გაბრუებული დავრატარაკებდი. შინ შევსვალე აღარ მინდოდა. ისეთი წვილი-კვილის ხმა გამოდიოდა ტყისმცველის სახლიდან — ქვეყანა იწყობდა იმითი ცოდვით. მთელი სოფელი მოიგლიჯა და ამ სახლს მოაწყდა ცრემლით, ოხვრითა და ვიშვიშით...

ტყისმცველის უფროსობაც მოვიდა, მოიხადეს ქულები და ცრემლით ჩაღამებული თვალებით დასჩერებო-

— გზია და ვინ გიშლის ქამას!
შემიშლით არ შმიოდა, მაგრამ შემეშინდა, ვითუ არ დამეძინოს-მეთქი და უკვე შურად ჩაყვალე ორიოდ ლუკმა. მერე დაწვექი დასაძინებლად. ვიწროალე, ვიწროალე და ვერაფრით დავიმძიმე ქუთუთლები. იმდენი საფეხრალი მიმაწყდა, ისე გამაფრთო კლანჭები და შემაქანა, ვერ იქნა და ვერ დაეუსხლტი, ვერ გაეაღწეო სამშვიდობოებზე...

დავინახე თუ არა, იმ თეთრ კლდესთან რაც მოხდა, ერთბაშად გადაწვევტი, არავისთვის გამეძინდა, თუნდაც კედლები მისაყენებლად გამაძლიოდა მაქვე. ტყისცველი დაიღუპა — კიდევ ერთი ალალი, გამაჭრე ადამიანი მოაკლდა ჩემს სთავზე, ჩემს ქვეყანას, მთელ დედამიწას. თუკი ეს დედამიწა ადამიანებისათვის არსებობს, მაშინ რა უფლება გვაქვს, ვინმეს ავუკრძალოთ შვის შეხედვა? დაიღუპა ადამიანი — დარჩა შევიღოკლული დედა, ქვრივი ცოლი, დობილებული შვილები. მაგრამ ამათ გარდა სხვაც იღუპება. — ის, ვინც ამ ადამიანის მკვლელობა...

ტყისცველი დაიღუპა მისიანების, ნაცნობ-ნათესავეების მესხიერებასა და შემორჩება მანამდე, ვიდრე მისიანები და ნაცნობ-ნათესავეები იქნებიან ამ ქვეყანაზე.

ერთი ადამიანის დაკარგვას მეორეც ემატება: აღარაფერი ეშველება ტყისცველს — მოულოდნელად ჩავიდა მისი კოფტინილი მზე. ახლა მკვლელებს ზედ მამყვება, ეს კი ორმაგი საბარდელია; კიდევ ერთი ოჯახი ჩაიხრება ცრემლის ნიაღვრამი და ამისი მიზნზე მე ვიქნები. მაშინაც ეს გავიფიქრო და იმიტრამაც დაავიდე პირზე კლიტე. შეიძლება თქვათ, ისეც დახანძრულია... კი, ბატონო, მაგრამ...

ნატო გამახსენდა და ერთი ნაბიჯიც ამან დამაწვივინა უკან. ნატო ჩემს ჩვეულებაში, პირველი კლასიდან სულ ერთად წესაღებობით. წულეგანლამდე ერთ მერხზე ვისხედო. უსწორეს არღენეს და დაგვეცალკევებს. რა ვიცი, ცოტა უორიკანა ჩვენს კლასში? ყბად ავივსო, ერთბაშეთი გივყარით... ვითომ რა მოხდა; ერთად გემეცადინებოდით, ერთად დადიოდით კინოში... მოკლულ, სულ ერთად ვივავით. ისე მივეჩვიეთ ერთბაშეთს, როგორ ვითხარდა...

მითქმა-მოთქმა რომ დაიწყო, მას შემდეგ ვერვინც ვერმთხანეთს. საუბარს ვინ გვიშლის, მაგრამ ეს საუბარი გაკეთებულეს კარგა ხანია აღარ გასცდენია.

ზოგჯერ მოხდება და ისე არ იცი გავკეთილი, როგორც წესი და რიგია. ჩვენს მასწავლებლებს კი მეგობრად ვიყუარებ, მომიარაგებენ, კლასში და ხელის აუქნაკლებლობა მიწერივს ოთხიანს, არ გეპატრება, აქობდა, ხუთოხანი ხარო. მაშინ ხმას არ ვიღებ, მარტო იმასლა ვნატებო, მაღე მოტრიალდეს ეს გავკეთილი. ბღვირი რომ ავადინო. ერთი იმ დროს განვიხათ ნატო. დალაპარაკება იქით იყოს და, მანამდე არ მესაძებნა. ვიდრე იმ ოხერ ოთხიანს გამართული ხუთიანი არ ამოუდგებდა გვერდში.

რთული რომ დაიწყო, იმ ხანებში რალაც ჭანდაბად გავკეთე და ორმოცზე აძივარდა სიციხე. დამაყარეს ხაირო-ხაირო წამლები, მაგრამ მთელი კვირა მაინც მიეჩვიეობდი ვერს.

ვინ აღარ მხანულობდა. დათო და რეზო ხომ განუწყვეტელი მესხდნენ სასოფელთან.

ნატო არ გამოჩენილა. ვიფიქრე, ალბათ არც ვახსოვარ-მეთქი.

ერთ საღამოსაც მოვიდა დათო, მისცენა სკაშზე და უსწარად ექმუბავს — დედაჩემი დამტრიალეხს თაზე და იმას ელოდება, როდის გავა გარეთათო.

როგორც იქნა, გაიხურა კარი დედაჩემმა. დათომ ქა-

ღალი მომაჩიჩა ხელში. ნატოს წერილი იყო — როგორა ხარო, როდის ადგებიო, ასპორცენტთან ნაწმრთელობას გისურვებო.

გული უქნარად შემეჩანდა — ისევ ამოწევი აციხეებში მაგრამ ახლა მარტო ლოყები ამეწევა და აღარც ოფლის ხობიშლა მომდებია მეკრდზე...

ჰოდა, იმისი თქმა მიზნობდა: ამის შემდეგ მოდი და ასეთ გოგონს ხელოსკრით შეუდგე მამა სიბები... მაგრამ მოთავრი მაინც სულ სხვაა: ვფიქრობ და ვერ ვამიარკვეია — შემთხვევით დაიღუპა ტყისცველი თუ განებე გადაჩენა კლდზე? თუ განებე გადაჩენა, მაშინ ხომ აღარ გააჩერებდა მანქანას? შემთხვევით გადაავლოდა, რატომ გაიქცა? იქნებ შიშით მოხდა, იქნებ — სიზხალათით?

ვფიქრობ, ვფიქრობ და მაინც ვერაფრით მიხვდები, რომელია დადელი ხელი. მარტო ეს გამარკვევია და მეტარა არაფერი მინდა...

- თახაში მამაჩემი შემოვიდა: — გვიცაძეს, გიო? — ხმა არ გავციე. — სინათლე ჩუნდა ავანთო. — ანთე. — ანთო სინათლე, სკაშზე დაჯდა და მომჩერებო. — რატომ არ გძინავს? — ვერ დამძინებ. — იცი რომელია საათათი? — არ ვიცი.

— სამია უკვე, შენ კი უკოტეგითა ხარ. — წამოდგა. — როდის იყო, აქამდე ფხიზლობდი?!

— ახლა სხვა ამბავია. — მეც უსწრად ეს სხვა ამბავი მაწუხებს, — თქვა და აივანზე გავიდა, იქაც სინათლე ანთო.

წამოვკვივი და დავუძახე: — მამა, რალაც გითხობო! სწარადე შეიძლება ოთახში.

— დაწვე, წაფიქრე საბანი... გისმენ. — ეს ისე მითხარა, აშკარად იტყობოდა, ცნობისმოყვარეობამ სუნთქვა შეურქა. — გისმენ. — გათვროს და სკაშზე დაჯდა ისევ. — ხომ შეიძლება, შემთხვევით დაღუპულიყო ტყისცველი? — ვეკოტებო.

— როგორია? — გადმოიხარა და ყური მომიშვირა. ვხედავდი: ნელ-ნელა მოეწეურა თვალი.

— აი... შემთხვევით, — საბანი ამოვიკეცი, — უბრალოდ და შემთხვევით.

— მავალითა, როგორ შემთხვევითი? — შემთხვევითაც ხომ ხდება ავარიები? თოფი გაუვარად შემთხვევით და ვილაყამ ვილაყა მოკლა... კიდევ... ათასი შემთხვევაც.

მამა ჩაყოქრა. — ასეა, — თქვა მოგვიანებით, — შემთხვევით არაფერი ხდება.

— გაზეფებშიც ხომ წერენ ხშირად: შემთხვევით დაე-მართათ: შემთხვევამ იმსხვერვათ; ესაო, გამოხაკოსი შემთხვევათა...

— შეცდომაა! — მოჭრითა თქვა. — გახეთშიაც ადამიანები ჩანან, ჩვენ ვჩანავართ. რაც ჩვენ ხელობთ კეთლებდა, იქმნება, ისინიც ჩვენ ვართ, რადგან უჩვენოდ არც ის საგნები და ნივთები იარსებებდნენ. ასე რომ, შენგან ამოკითხულიც ადამიანური შეცდომაა. უნდა ვთქვათ: არა შემთხვევით, არამედ — დაუღლოდობით. ეს სიტყვა მშვენიერად გამოხატავს მოქმედების დედახარს. ხომ გაიკვ?

შეგეყოყმანდა: — ვთქვათ, აკაც თოფი ეჭირა ხელში: ცარიელი გეო-

ნა, სასხლტი გამოეშალა და მეგობარი კი მოკლა. ხომ შეძახვივით მოკლა?

— დაუდევრობით. იმ კაცს, ესე იგი მკვლელს, თოფი რომ გადაეხსნა, პირში მიცემულ ვაზნას დინახავდა და სასხლტს აღარ დაუშვებდა. ამისათვის, შენც, კარგად იცი, წუთიც არ არის საჭირო. ხედავ, დაუდევრობამ წუთისოფელს გამოასალმა უდანაშაულო ადამიანი! ამიტომაც ისე უნდა დაისაჯოს, როგორც წინასწარ განზრახვით მკვლელო.

- მაგრამ ვანებო ხომ არ ჩიოდნა მკვლელობა?
- რას დაარქმევ, ამას მნიშვნელობა აღარ აქვს — მთავარია შედეგი.
- ზოგჯერ მიზეზი უფრო მგონია მთავარი.
- მართალი ხარ, თუქცა დანაშაულსაც გააჩნია.

6

მეორე დღეს სკოლაში წასვლას არ ვაპირებდი, ვიფიქრე, გასაქცევამ-გამოსაქცევ საქმეს გამოიჩინენ-მეთქი. მაშინვე ამის თობაზე რომ გადავუქარი სიტყვა, ხმაამოუღებლად დამძინა თავი.

ჩაიში კოვხს ვუტრევი, ღია ფანჯრიდან მოწმენდილ ცას გაგყურებ და პურსა და ყველს ვილოდნები.

— სკოლაში გაგვიანდებო, ცობა აუჩქარე, — მეუბნება ბებია.

- დღეს არ მივდივარ!
- ხედავ, რას ამბობს?! — მამაჩემს მიაჩერდა.
- დარჩეს, — თქვა მამამ და ოხერა ამოაყოლა.
- პაპამ ჩაიში ჩაბეჭდვებულ პური ისევ ჭიქაში ჩააბრუნა და გულმოსულად ჩაილაპარაკა:
- ჩვენ არა გვეყოფნის ეს ვთი-ვიში, ახლა ამას რომ არ დააწყებს გულზე?
- წავიდეს, — თქვა მამამ და ცარიელი ჭიქა გვერდ-

ზე გასწია...

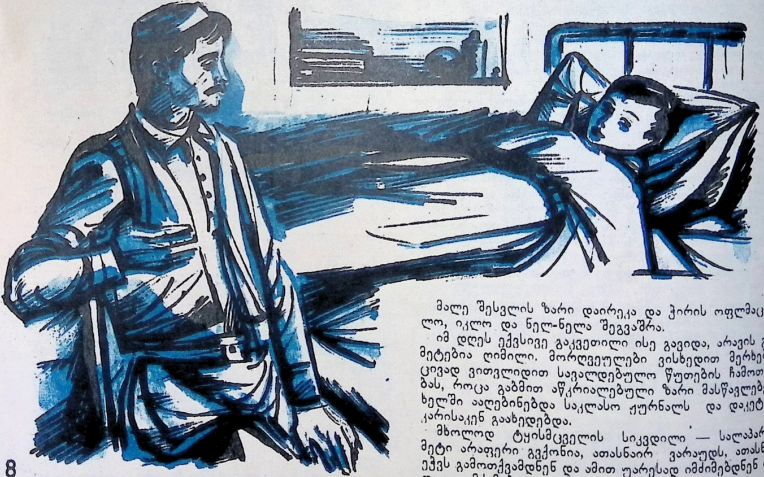
ჩანთა ავიღე და გზაზე გამოვიღე. მივდივარ და ფიხი უკან მრჩება. სხვა დროსაც დამზარებდა სკოლაში წასვლაზე. მაშინ გაკვირული რიგთანად არ მცოლდნო, ხან სანატრულ სტამბარო მგულბობა შინ — მაგრამ მაშინ სხვა იყო. ახლა კი ვიცოდი, დამლაგებლიდან მოყოლებული დირექტორამდე, ასჯერ მაინც გამახსენებდნენ გუშინდელ ამბავს და ერთიანად გამასვავებდნენ. ლაპარაკი სხვამ თუ იქის, მიუცია — ეს არაფერიო, მაგრამ როგორი სასჯელია, იმ გზაზე უთვალაჯერ გავლა-გამოვლა გიბრძანებს, საითაც მართო გაეძვაც კი გზარავს — ამისი შემინონდა სწორედ.

შემინონდა და აკი არც ამცდა, ოღონდ ქვევიდან მელლი და ზევიდან არ დაიწყე! — მივიღე თუ არა სკოლაში, დათომ მითხრა, დირექტორი გვიდაიბნოს, რეზოც მოვიდა, დაეადით თავი და მივერჯინეთ დირექტორის კამბიტს.

— რა კაცი დაიღუპა! — თქვა დირექტორმა, — დიდად შეგნებულნი ვაქვართ, ზურგსად სანაქებო მამული-შვილი, ჩვენი ტყეების ბურჯი... პო, რა სალი მხარი მოიტეხა სოფელს! — მერე მაგდის ქალენდარს ფურცელი აახია და მშვიდად გვითხრა: — აბა, დაიწყეთ, როგორ იყო.

ჩვენც ავღვებით და დაიწყეთ. რიგრიგობით ვყვებით ერთსა და იმავე ამბავს: ისე ზუსტად ვყვებით, სიტყვა რა არის, იმ ერთ სიტყვას არც ვაკლებდით და არც ვუმატებთ. დირექტორი გვიყვებს, დროდადრო მორთვებულბა, მაგიდაზე მსუბუქად დაჰკარავს მუშტსა და მოგოდული ხმით ამბობს:

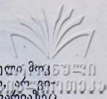
— უეჭველი ბოროტებამა მკვლელს რომ არ მივაგნოთ, სირცხვილით სად უნდა გამოვყოთ თავი..



მაღე შესვლის ზარი დაირეკა და კირის ოფლმაც იცლო, იკლო და ნელ-ნელა შეგვაშრა.

იმ დღეს ექვსივე გაკვირული ისე გავიდა, არავის გაუშვებია დიმილი. მორღვეულები ვისხედით მერბებზე: ცივად ვითვლიდით საეკლდებულო წუთების ჩამოთავებას, როცა გაბმით აწკრივლებული ზარი მასწავლებელს ხელში ალღებინებდა საკლასო ქურნალს და დაეჭრებო კარისაგან გაახილებდა.

შხოლოდ ტყისმცველის სიკვლილი — სალაპარაკო მერტი არაფერი გვექონია, ათასნარი ვარაუდს, ათასნარი ეშვს გამოთქვამდნენ და ამით უარესად იმძიმებდნენ ისედაც დამძიმებულ გუნებას.



არც სხვა დროს მყვარებო გაკვეთილზე წრიალი და ხმაო, მაშინ ხომ მთლად ვავივიდი და დაემუნჯდი. მასწავლებლებმა სკაფის ვაკვივითების ჩემი უსებრი- ვად ჩატარება, მაგარად არაფერი გამოვიდა. სხვათა შორის, იმ დღეს სიაყ ამოუკითხავთ. სკოლამდ რომ დადებრუნდი, მამა. უი შინ დამხედა — ტახტზე იდა, მუხზელი დაივადი დაიყარდა, ნიკაბი ხე- ითიგულზე ჩამოვიღო და საწყყლად მისჩერებოდა ზა- ზას — ბებიას ეყდა კალთაში. ჩემი და კი აყვანში იყო ჩაყრული და ეძინა.

ჩინათა მავიდაზე დავიდი და სკაბი გამოვიწვი დასაქლო- მად.

მამაჩემმა თავი ასწია და მწყყრალად შემომხედა: — რას ამბობენ სკოლაში? — ფეხი ფეხზე გადაიღო. — რა ვიცი, — მხერბი ავიჩქევა.

გაყვარდა: — სკოლაში შენ იყავი და, აბა, მე მეკოლინებო? ად- ვიქი — და ჭერ თვითონ წამოვდა.

მამიწვი ავიღიქი. — ჯამა აცალო, შეილო! — შეეხვეწევა ბებია. მამაჩემმა ყურადღება არ მივაქცია!

— წამოიღი — ხელი გაქვინა ყარისაკენ. — სკობა არ იყოს, შეეშინდი. ბებიასკებ ვავიხედე. ალ- ბათ შემატყუ მაშაჩემმა და ავი დაეყვავებოთა მითხზა: — სამედიცინო ექსპერტმა დაადინა, რომ აბრია

კლდზეა გადავლებული. მიკრდზე, სიგარძი, ხე თუ იქტი აქვს დარტყმული — ნაკვლავი მკაფიოდა ახნიათ. რა ხაზია, გამომძიებელი გველოდება. რუზო და დათოყ იქ მოვიღენ, იმ გამომძიებელთან. როგორც იყო და როგორც დაინახე, ისე უშაბე.

— რაც ვიცოდი, ის უშავი ვთქვი და რაღას მითხვენენ? — ახლა უხდა დაჯიღი და დაწერიო. წამოიღი.

წელმოწყვიტვილი ავიღვიენ... მილიციის ინსპექტორი — გიგო ბუაძის წყარბილე- ბულ კაბინეტში მთელი ჯარ-ჯამაათი დაჯიღდა. საწყერი მავიდას გამომძიებელი უჯდა, აი, ის გამომძიებელი, ლე- ვანს რომ ეძახდნენ. ტახტზე კი ინსპექტორი, მახარე ჰამა და ელგუჯა ჩარიგებულნიყვენ. სხვა ხუთი კაცი, ხუთივე ჩვენიწერიო შოფერი, ფეხზე იდგა კედლის გას- წერივ — ერთმანეთის ვევერდიკვერდი.

მე და მამაჩემი რომ შევიდით, გამომძიებელი წამო- დგა და ორივეს ხელი ჩემოგვართვა, მერე მამაჩემს სკაბი გაუწია.

— დაბრძანდი, რეზო. მამაჩემმა თავი დაუქვინა და მერე დაჯდა სკაბზე. ერთხანს დღმილი ჩამოვარდა. გამომძიებელი გადაშა- ვივილო ფურცლებს ათავსიერებდა და მარტო იმისი შრილა ისმოდა. ბოლოს ის ფურცლები გადააბარუნა, მავიდას მარჯვნივ კუთხეში დაალაგა წყობისად და მამა- ჩემს უთხრა ღმილით:

— დაბეგრდით, პა, რეზო? — ასე გამოიღის, — მამაჩემსაკვ გაელიმა. — სხვა იყო დალოცვილი სტუდენტობა... გახსოვს, ხბრლად შავი პურები კინალამ სანატრელი გვექონდა, წინას კი არა ვლავატობდითო ერთხელ...

— იგ იქით იყოს, ლევან, — შეფაყვეტინა მამაჩემმა, — ერთი ეს მიბრძანენ: დავიჭერიო შენი მოსაწონი ქალი ჭერ არ დაბადებულა?

— სამავისოდ, ვერ იქნა და, ვერ მოვიცალე. მამაჩემმა გავიგე: თურბი ის გამომძიებელი და მამაჩემი ერთმანეთს, აუპ, საიდან — სტუდენტობიდან იცნობდ- ნენ!

სულ მალე რეზოც მოვიდა, დათოყ. რეზოს მამა მოპ- ვამა, დაათის — დედა. გამომძიებელი იმათაც ხელის ჩა-

მორთმევით მიესალმა და მამაჩემი დაიწყო: — ყოველმხრივი დადგენილია, რომ ტყვისმცველი მოკვ- ლეს, მიკრდენ რაოც მაგარი აქვს დარტყმული, ან ვი- ცით — კეტი, არ ვიცი — რა ოხრომა. ავარიაზეც გვაქვს ექვი. მოკლად, გაურკვევლობამ შემოგვიტია. ამ უხეხური შემთხვევის დროს ვინც იყო ტყვის, ყველას დავკითხეთ, მაგარად ვერაიენ ვავიხზო ხელმოსაკილი რა- მენ. კვალმა ვატარა, კვალმა და თქვენთან, — გამო- ძიებებლმა შემომამდე ასწია ხელი და წყე მოხაზა, — თქვენთან მოუხეყავან. ახლა ყველამ დაბეგრეთ, დერე- ფანში ნუ იტრიალებთ, ეზოში ჩადით; რიგრიგობით ვა- მოვამხებთ. აქ მხოლოდ ბერიკაცი დარჩება, — მახარე ჰამაზე თქვა.

კარი რომ ავაჭრიალეთ, შოფრებს არც მამაჩემი ამოუ- ლიბთ ხმა — ასე ჩაფიქრებულნი, ჩანადვლიანებურნი გამოილაღენ გარეთ.

ჩავედით ეზოში და დამღერებულეთმებით მივბრუნდ- ნებრუნდით, თვალვებ ვარიღებდით ერთმანეთს... ისე მომჩერებია, წუთსაც არ გაველო, მახარე ჰამამ მამ- შინევი ახამებურა თხსანფერიოხანი კიბე.

— ელგუჯა? — დაუძახა, — გამომძიებელიმა — შე- მოვიდესო.

— რა ვითხრა? — ეკითხება ელგუჯა. — რაც მითხრა, მითხრა! — და თვადღუნული წა- ვიდა.

ელგუჯა მალე გამოვიდა: — დათო, შენ და დედაშენს ვიბარებთ. დათო და დედაშენს — შესესლა რაღა იყო და გა- მოსესლა.

— რეზო! — კიბიდანვე ხელს უქნენს დათო, — გელო- დებოთო.

მერე ჩვენი ჭერიც დადგა. — გიო, — მუხუნებმა ინსპექტორი, — გულშინევი შევა- მოწმე: თუ ბებეს ჩანჩქელთან ისხდნენ, მართლაც ვერ- მივაწვდენდი ხმა. მაგრამ კალთაზე კი თქვენს კლდესთან რა უნდოდაო, ფერადობზე მდგარა.

— მაგას ვერ იტყვოდნენ, — მშვილად ვთქვი. — რატომ? — იმითომ, რომ კლდესთან დადგა.

— კარგად გახსოვს? — ახლა გამომძიებელი მიკითხე- ბა, თან აჩქარებით წერს და დროდადრო შემომხედავს ხოლოყ.

— კარგზე კარგად. — დავიჭერიო? — დავუჭერიო? — მომიშველა მამაჩემი და სკამიდან ტახტზე გადაჯდა — ინსპექტორის გვერდით.

— მამინე ამასაც დავიჭერიო: მთელი სოფელი დაბარა- კობს, გიომ იქის სიმართლეო.

— რაც აქამდე ვთქვი, იმაზე მეტი სიმართლე სხვა აღარ ვიცი.

— მიიშვივა, — თქვა გამომძიებელმა და მამაჩემს მიახრდა, — ღმერთმანი, აღარ ვიცი, რა ვიღონო! თვალბეზე ცრემლი მომაწვია და მავიდაზე ჩამოვიღი თავი.

— სიმართლე არ გინდათ და ტყუილი ვთქვა? — მხრე- ბი ამიყანაქალდა. — დაუწინარო, — თავზე ხელი გადამისვა გამომძიე- ბელმა, წამოვლო და ინსპექტორს ეუხუნება: — მოლო, გი- გო, შენ წყე, და კითხვით მე დავკითხავ.

მამაჩემმა ბეზე ხელი მომიბათუნა, ტახტზე გადმო- წყეიო. ტახტზე გადავქევი და იატაკს თვალი ვიღარ მოვწყვი- ტე სირცხვილით, ცრემლი როგორ გამომიქარა-მეიქე.



გამომძიებელმა ფანჯარა გამოაღო და ეზოში გადას-
ძახა:

- ერთ-ერთი ამოღით!
- კარი გაიღო და რომელიღაც შოფერი შემოვიდა.
- შენი გვარი, სახელი? — ეკითხება გამომძიებელი.
- ბერიშვილი ვანო.
- გამომძიებელი: — აბა, რა იცი ამ საქმის თაობაზე?
- ბერიშვილი: — ერთი მანქანა შეშა მიიხარა და იმისი მოკრა ბილეთი ძველი აღებულ შენდა, მაგრამ ევ-
ლან გამომძიებელი შეშა ვიღარი მზე გვადგა თავზე, ამ
საქმეს ვერ მოვუდებო, მერე კიდე მთელი ჩვეყნის ცათა
ლობებო ჩვენს სოფელსა და ტყე-ქალაზე დაიწერა. ის
ორიოდე დღეა მზეში პირი ქნა ჩვეყენ. გუშინ ექვსი ბიჭი
წავყვანი ამ საქმეზე, მოვეკრით, დავხერხეთ, შევყარეთ
მანქანაზე და ვთქვით, რაღა აქა ეკმათ ბური, წამასვე-
ლები ვართ და ბარემ შინ ჩავიდეთო...
- გამომძიებელი: — სად მოსუკერი შეშა?
- ბერიშვილი: — ტყე, ათეში.
- გამომძიებელი: — სადა ეგ ტყეა?
- ბერიშვილი: — შვილიანში.
- გამომძიებელი: — განაჯრძე.
- ბერიშვილი: — როცა პანტიანის თეთრ კლდეს ჩამოვ-
ცდით, დაეინახეთ: აბრია-ტყისმცველს, ჩავაყიბაზე, ზედ
წყაროსთან შევიდა რაო, იმისი ტოტი დაუწვლია, არცეს
შეად ჩაღუებულ შეინდასა და მიირთმევს. ხელი ამიწია
ლიმლით — გზა, მშვიდობისაო.
- გამომძიებელი: — დაახლოებით რომელი საათი იქნე-
ბოდა?

- ბერიშვილი: — თორმეტი გადსული იყო.
- გამომძიებელი: — შუადღისა, ხომ?
- ბერიშვილი: — ეგარე.
- გამომძიებელი: — საკმარისია. ახლა წადე და, ლაღ-
რომ არიან, იმათ უთხარი, თქვენს შორის რაღა
ყველაზე უფრო მიეჩქარება სადმე, იმას იბარებს-თქო.
პო, უჩვენივდ ეზოდან ფეხი არ გააღვან.
- ახლა მოვწყვიტე თვლი იატაკს — გამომძიებელი
ჩემს წინ იჯდა საკმეზე.
- ისევ გრძელდება დაკითხვა. მეც ისევ იატაკს დაეჩ-
რებივარ.
- გამომძიებელი: — შენი გვარი?
- ბურნაძე ვანო, უფროსო.
- გამომძიებელი: — ვანო და ვანო!.. გარაჟის გავი
უარზეა — მანქანა მე არ გამიტანებიაო.
- ბურნაძე: ის ქორწილში იყო, ყვარელში, და საიდან
რას გამტანდა? თავმჯდომარის განკარგულება მიუტანე
და ყარაულმა მომეცა მანქანის გასაღები.
- გამომძიებელი: გუშინ სად და როდის შეგხვდა ტყის-
მცველი?
- ბურნაძე: ზევითა პანტიანის თეთრი კლდე რაო, იმს
ქვემოთ, წყაროსთან.
- გამომძიებელი: — რას აკეთებდა?
- ბურნაძე: — არაფერს, იღვა და ჩემი მანქანისავე
იხედებოდა.
- გამომძიებელი: — თავიდან დაიწყე.
- ბურნაძე: — ოთხნი ვიყავით შეშაზე: მე, მამაჩემი და
ჩემი ორი ძმა...
- გამომძიებელი: — ის უსაქმურები?
- ბურნაძე: — ზისთვის უსაქმურები არიან და ვისთვის —
ჯომარლები. ერთს გადავატრიალებთ თვალსა და, თუ
ყბები ექვებოთ, ნუ წამოვლენ... იმას ვამბობდი, მოგე-
რით შეშა შეინდიანში, შევყარეთ მანქანაზე და წამოგა-
პრიალეთ სოფლისკენ. პანტიანში თეთრი კლდე რაო,
იმის ქვემოთ, წყაროსთან...
- გამომძიებელი: — რატომ არ გაგაჩერა, ბილეთზე ხომ
უნდა აღენიშნა, რამდენი მოგაჩინდათ შეშა და რამდენი
კიდე გრჩებოდა წასაღები?
- ბურნაძე: — შინ მიეჭრანდი ბილეთსა და იქ ვერ აღ-
ნიშნავდა?
- გამომძიებელი: — ასე ხომ შეიძლება მოატყუო ტყის-
მცველი?
- ბურნაძე: — აბრისა გერ არ ამოსვლიდა ვინმეს მოსა-
ტყუარი, ქილი. დამინახა, მომჭონდა და, კაცი არა ვარ,
გაქირს როგორღა გაეწვიე? რომც არ დაეინახე, მანს
ვერათვის გამოვპარებდი და, რა ძალა იყო?
- გამომძიებელი: — თავისუფალი ხარ. ამომიგზავნი
რომელიმე... უჩემოდ არსად წახვიდე...
- ცოტა ხნის შემიღე:
- გამომძიებელი: — რა გვარი ხარ და რა გქვია?
- ალაგიძე შოთა.
- გამომძიებელი: — დაიწყე.
- ალაგიძე: — კაცო, გუშინდელს აქეთ, აი, მესამედ მან-
ქორმეთ! რით ვერ გაგავით, რომ ამ საქმეში სულთა ვარ?
კაცი, ერთხელ ნათქვამს რატო არ მიგერებთ? საღი
ამისთვის ეროდება მოწვევად გასვლას, ამისთვის ხელქა-
თვალსა — მოდგებით და ბრალდებულზე უარესად
მოწვევებს აწვევებთ გაქცევა-გამოწყვეთისა და გატყუ-
ლი სიტყვებით! ბიჭოს!
- გამომძიებელი: — მე რა ვითხარი შენთან?
- ალაგიძე: აი თავისის განგაობობს:
- დღეში ორჯერ მიხარებთ და, აბა, იანგარიშეო.
თვის ბოლოს რამდენი მომწვევს!..
- ინსპექტორმა, კალამი დაღო და თავი გააქნა:

— ჩიტის ჩმეც არ გაკლია, ნერვები კი მაინც დაწყვეტაზე გაქმს.
გამომძიებელი: — თუ საჭირო იქნება, ასევე კიდევ დაგათბავ!

ალაფიძე: — რაც გინდათ, ის მიყავით! ერთი უნდა გეოპერარდო და მოგავეთ ნებაზე, ვნახოთ, როდემდე მამარეგია!

გამომძიებელი: — ახლა აქ რა ამისი ადგილია და, სხვა დროს მოგელაპარაკებინა... ეზოში მომიცადე.
ალაფიძემ კარი გაიჭახუნა.

— გაუგებელი კაცია, — თქვა ინსპექტორმა, — მაგაზე ნათქვამი, ხეგრე-ხეგრეო.

— ძალიან ვაგიჟამებები, — ეუბნება გამომძიებელი.
— ალალი კაცია და ვითომ რატომ არ უნდა იყოს გამამებელი?

— მართალია, — ჩაერია მთამები. — მთელი სოფელი და მან — მალღოთა და სიყვითი არის საცეს. მოურიდებელი ლაპარაკი იცის და, დღევანდლობის ეკლომაზე უხეზო გვეჩვენება. ისე კი ოქროს გული აქვს...

უახროდ დაეჩერებოდი იატაკს. წელი რომ ამიერიად აღმოვლიდა, მართო მაშინ ავიშლებოდი ხოლმე და წამსვე ეოლუნებოდი ისევ. იმ შოფრებს, რომლებსაც აქამდე დაკითხეს, რა თქმა უნდა, ყველას ვიცნობდი და ყველა მიცნობდა, შეხედვით კი არც ერთისთვის არ შემიხედავს — ხმას რომ ამოიღებდნენ, მხოლოდ მაშინ ვიგებდი, რომელი შემოვიდა დაკითხვანზე.

მოურიდებლად გაიღო კარი:
— აქა მშვიდობა!
ვანო ქერეკაშვილის ხმა იყო.

გამომძიებელი: — რა ამბავია ადენი ვანო?
ქერეკაშვილი: — რა ვენა, ლევან, მე ხომ არ დავირაქე?

გამომძიებელი: — შენ მაინც გიცნობ, რა შეილიცა ხარ.

ქერეკაშვილი: — იქნებ ას წლამდე მოვიყაროთ ორივემ და სულ იგ უნდა მაყველო, ლევან? შე, კი, კაცო, მე დავიწე თავ-პირი, შენ ხომ არა?

გამომძიებელი: — შენი შეილები რომ დაობდნენ, რა ჩემი დღეობაა?

ქერეკაშვილი: — ავი მას აქეთ მიფარალი არ გავკარებდითარ საჭეს.

გამომძიებელი: — ახლა საქმეს მივხედოთ. გუშინდელი ტყვიდან დაბრუნების ამბავი დაწვრილებით მომიყვივი.

ქერეკაშვილი: — კეთილი. გუშინ მე და ჩემი ცოლის მამა შეინდინაში ვიყავით, ორიოდე ამოხურება ფიჩხი მოვგაროვით, შეეყარეთ მანქანაზე და ისევ უკლებ გამოვტრიალდით. შინ რომ მივედი, ჩვენებმა მიბოხრეს, რასას ტრიალებ, თუ მართლა მიდიხარ, ბარემ წადიო.

გამომძიებელი: — ბილეთი გქონდა?

ქერეკაშვილი: — აბრას არ ვაწყენინებდი, შორეულ ნათესავადაც მომიხედებოდა.

გამომძიებელი: — რომელ საათზე ჩამოსცილდით იმ თეთრ კლდეს?
ქერეკაშვილი: — თორმეტი გადასული იქნებოდა.
გამომძიებელი: — ტყისმცველი სად ნახე?
ქერეკაშვილი: — წყაროსთან.
გამომძიებელი: — ამომგვლელი მანქანა ხომ არ შეგხედრია?
ქერეკაშვილი: — არა.
გამომძიებელი: — არც ჩამომვლელს წამოსწევიხართ?
ქერეკაშვილი: — არა.
გამომძიებელი: — ფიჩხი ეზოში გადმოსცალე?
ქერეკაშვილი: — იქა.
გამომძიებელი: — ტყისმცველმა არ გაგაჩერა?

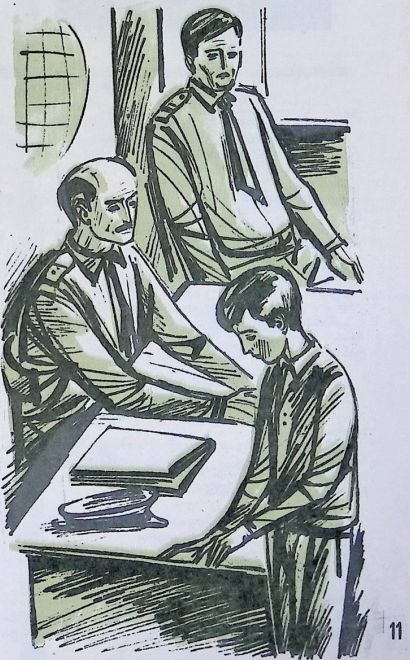
ქერეკაშვილი: — ვაჩერებდი, მაგრამ ხელით მანქანა გაიარეო.
თავი ავწიე და ქერეკაშვილის შევხედე. გემბრუნდა მუკი აბოლებდა პაპიროსს, მშვიდად და გემბრუნდა. გამომძიებელმა ჩაახებდა, მერე წამოდა და უთხრა: — გასაგებია. დაბლა მომიცადე.
მამაჩემი და ინსპექტორი ერთმანეთს უყურებდნენ თვალეში.

— რა მოწყენილი მიყურებ, რეზო? — ეუბნება ინსპექტორი, — ჩვენ სულ ამ დღეში ვართ, შენ კი, იტყობა, ეს ერთი საათიც ვერ ავიტინა.

— დემრტმა ავატანინოთ, — წამოიზახნა მამაჩემი. — მათემატიკაშიც ასეა: რთული გეჩვენება და, თურმე, სულ ადვილი ამოსახსნელი კი ყოფილი.

— მშენიერი შედარებაა, — გაეიმა გამომძიებელს, — ოღონდ მთავარია, ამოსახსნი ყველა ხერხი იცოდე. ამ დროს კარზე დააკაჟუნეს.

გამომძიებელი კარისკენ შეტრიალდა და ვიღაც შემო-





გამორჩენილ მწერალს და საზოგადო მოღვაწეს სერგო კლდიაშვილს ოთხმოცი წელი შეუსრულდა.

სერგო კლდიაშვილი სამწერლო ასპარეზზე იმ დროს გამოჩნდა, როცა ქართული საბჭოთა მწერლობა პირველ ნახიჯებს დგამდა. ახალგაზრდა პროზაიკოსი მტკიცედ ჩადგა ახალი ქართული ლიტერატურის ფუძემდებელთა რიგებში, მხარში ამოუდგა მათ, ვინც თავისი კალმით ძერწავდა სოციალისტური საზოგადოებისათვის თავდადებულ მებრძოლთა გმირულ სახეებს.

დიდი ღვათი კლდიაშვილის ღირსეულმა შემეფიქრებელ სახელოვნად გააგრძელა ქართული მწერლობის მრავალსაუკუნოვანი ტრადიციები. მისი საყოველთაოდ ცნობილი ნაწარმოებები: „ფერფლი“, „მუდრო სავანე“, „ღირებელი მოყმის ამბავი“, „სვანური ნოველები“, „ქინკა ბიჭები“, „დიდი სარკე ბავშვის ოთახში“, „ლაზუნდარლის თავდადასავალი“, „შემოდგომის ყვავილი“.

სკლის ნებას დართავდა, ჭერ სხვა თქვა:

— ესეც იშვიათი შემთხვევაა! მობრძანდით. ვახტანგ ღვინიაშვილი შემოვიდა, გაჩერდა და გვიყურებს, როდის რას მკითხავენო.
გამომძიებელი: — ჰო, შენ შოთას ბიძაშვილი ხარ. გუშინ ვისთან ერთად იყავი ტყეში?
ღვინიაშვილი: — შოთას მეშა ჩამოვუტანე, ისიც იქ იყო.

გამომძიებელი: — აი ალბო! ბილუთი გქონდათ? ღვინიაშვილი: — ალბათ შოგენსენებათ შოთას ამბავი! გამომძიებელი: — დაახლოებით. ამ დაკითხული შოფრებიდან გუშინ რომელი შეგგვდათ ტყეში?

ღვინიაშვილი: — არც ერთი. ჩვენ სულ ზევით ვიყავით. რა ვიცი როგორ ავცდით ერთმანეთს. შოთამ რაო? გამომძიებელი: — აქეთ მიწყებ დაკითხვას?! — ელიშება, — საყურადღებო რაღაც რაღაცები მიგვანიშნა. ვახტანგ, ვადი, დაუმახე იმით, შემოვიდნენ...

ღვინიაშვილი გავიდა.
მამაჩემმა თვალები მოისრისა და თქვა:
— აქ რაღა გავაკეთოთ, წავალთ.
— ერთი წუთით მოიცადეთ, — სთხოვა გამომძიებელმა.

ინსპექტორმა ოდნავ წამოიწია, სკამი გვერდზე გადაკურა და გამომძიებელს შეხედა. გამომძიებელი ქალადღებს ფურცლავდა. ხუთიწევნი რომ შემოვიდნენ, ის ქალადღებო ინსპექტორს მიაწოდა:

— ჩალოაგე.
მერე შოფრებს გადახედა, მარჯვენა ხელი ასწია, საჩვენებელი თითი დაიქინა და იყვირა:
— თქვენს შორის ერთ-ერთია მკვლელი!

აქა-იქ შეპირებულ ქორწილებზეც წამოიწყეს ჩურჩილი. იმ ხანებში მასწავლებლები უკვე თამამად გამომხებდნენ ხოლმე და მეც, ჩვეულებრივ, გამართულ ხუთიანებს ვეღებდი, მაგრამ ხუთიანებს ცოდნისაყენ მიმავალ გზასთან თითქმის არავფირი ჰქონდა საერთო — ეს





...ოქმენი გამარჯვებისა, ძმებო" და სხვები ვაგატყვევებენ ღრმა პატრიოტიზმით, გულმხურავად კაცთმოყვარეობით. მხატვრული სიტყვის ხუნდადობა და უზნაო ოსტატობით. ეჭვია ისინი შესულია ჩვენი ეროვნული ლიტერატურის კვირის ფენდში.

დიდი წვლილი მიუძღვის სერგო კლდიაშვილს ქართული საყმაწვილო ლიტერატურის განვითარება-გამდიდრებაში. მოზარდი თაობისთვის მიძღვნილი მისი მოთხრობები თუ მოკვლევები ნორჩ მკითხველებს უღვივებენ შეთოილშობილებს გრანობებს, უსუბტაქებენ სულიერ სამყაროს, ზრდიან ნათელი მომავლის აქტიურ მშენებლებად.

განსაკუთრებულად ძვირფასია საყვარელი მწერლის მიერ ეურნალ „პიონერისათვის“ ვაწეული ამავე. როგორც სარედაქციო კოლეგიის წევრი, იგი მუდამ დაუწყავად იღვწის, რათა ქართული საყმაწვილო ეურნალი იყოს მკითხველთა კემზარტი მეგობარი და უტყუარი მეგზური ცხოვრების გზაზე.

„პიონერის“ რედაქცია და სარედაქციო კოლეგია, ნორჩ მკითხველებთან ერთად, მხურვავად ულოცავენ ძვირფას იუბილარს დაბადების 80 წლისთავს, უსურვებენ დიდხანს სიცოცხლეს, ჯანმრთელობასა და ახალ-ახალ შემოქმედებით სისარულს.

უფრო მოვალეობა იყო, მოვალეობა სკოლაში აღიარებულ ხუთოსნისა: გულში ჩარჩენილი ნაღველი ასე უკებ ვერ ახერხებდა გამოსვლას.

ტყისციკლის პატარა ბიჭი — ზაზა ისევ ხშირად იყო ჩვენსა და დედაჩემიც ისევ აწეოვებდა ძძუძუს. ეს ამბავი, მართალი ვითარათ, მიკვირდა: შორიდან ჩამოსული ნათესაებები, მახლობლები, რამდენი ხანია, დაემშვიდობნენ ჭირისუფლებს: აყრილ-დაყრილი ეზო მიალავ-მოალავს, მეზობლებმაც წაიციეს თავ-თავიანი მავიდა, სკამი, ქურქული... ატალახებული კბეც ჩამორეცხენ—ზაზა, ი ბებიას კალთაში დუღუნებდა ისევ. ამით იმას, კი არ ვამბობ, თითქოს მწყეხდა — დმერთმა დამიფაროს — პირობით, სკულ სხვა მიანტერესებდა, ის სხვა, რისი გამოთქმაც მიქირს — შვილის კუთვნილი სითბო, სითბო დღისა. აღარ მახსოვს, რამ ჩამაწყვთა ამგვარი ექვიანობა? იქნებ დათალხული ქალის ცივმა გამოხედვამ: იქნებ ძვირფასი აღმანიანს დაკარგვით გამოწვევებმა გულგატეხილობამ, რასაც, დიდებს თუ დაუჭერებთ, ზოგჯერ მომდარა და, ყველაფერზე ხელის ჩაქნება მოპყლოა. დიდებს კი, როგორც ამბობენ, ზღაპარიც დიეჭვირებათ...

ვიტრიალემ, ვიტრიალემ და ისევ ბებიას ვაგუბუდე:
— ზაზას თავისი დედა არ აწეოვებს ძძუძუს?
— ეჰ, შვილო, დარღმა და ნაღველმა რძე გაუშრო... და მაშინ მივხვდი — ზაზა მიყვარდა. თურქენ ნუ იტყვი, შეცოლებითაც იწყება სიყვარული... ამ სიყვარულმა უფრო ამხილა თვალი — მერამდენედ გადამახედა თეთრი კლდინან — დაობლდა პატარა ბიჭი, დაობლდა მამონი, როცა ჯერ კიდევ არ იცოდა, ის იყო მამამ! ეს იმ ბუნის სათავედ იქცა, რამაც დაბადა ერთადერთი დამაფიქრებელი სიტყვა — რატომ? ვთქვით და, დამნაშავეა მამა — შვილმა რღა დაშავა, რატომ უნდა დაიჩაგროს უმამოდ?

საქართველოს მწერთა კავშირი

შენი ღომის ფაფარი, შენი ვეფხვის პეჩანგი, რაც შექმენი, რაც არი, — ძირწაღვი თუ კერავდი, — ხალხური ნაცარით, ცეცხლით ფოლადს კვერავდი, იღვწოდო თუ იწვოდო, მნათობივით ელავდი და ყოველი იცოდო: ღამე რატომ ათენე, ან დღე რისთვის აღამე, იარა თუ ამრთავდი, მტერი მტერისებრ აღგვეყე, მოსულხარ სიდანა, ძუქუქავ, ფოლადიანი, ხედავ, გზაზე იდრანა და წინ უნდა იარო! უკვე ცხაღზე ცხადია მიხანი და ოცნება, — ახლა რაც გვაბადია, მუხუზე აიტყორცნება, მაგრამ შეტის მწერება, დასტურ, ჩვენი ვალია! ყოველი ღალს თენება, თითქოს დაღის თვალთა: შეუთა ჩვენი ჩქირალებს, თათვლება, ტბორღება, ასე, ასე იარე; აღარ განმწორდები, თუ ხანდახან შენი გზა გამარულდს ძალათი, — ამგვარ სურვილს შერისხვა, რადგან არის ღალატი. მაგრამ ქართველთ სახელი იყო, რჩება მარადის; მზის ელვარე ნახვი დღეს დროშა პარადის. ია, ჩვენი ნუგემიც რწმენა — სუნთქავდ, იმედად, სისხლთან ერთად გულებში დეღლით მოედინება.

შე უკვავდო მცენარევე, მუშლი სასაჯლო! — გზა განვლილი, მღელვარე, ვებერთელა ტოლია-ხალხი არის მსატკლია, (უწინ ტანჯვით უკლია!), გაიხედე, რაც არი, მისი დასატკულია. შრომა ასე ალალი, ცისკარის ნათელს ვადარე, — ცისარტყელა ყალამით აფერადებს მთა და ველს.

რესპუბლიკავ ჩემო,
 რესპუბლიკავ, ასე, —
 ასწი დროშა ზემოთ,
 მზის სიცხოვლით საესე.
 გზა — ნამგალს და ჩაქუქს,
 ომი — ომს და სმულს, —
 გამღერებღეს ჩაუქს

ჩაუქრობი ხმა.
 ხვალის ფიქრი გათობს
 და შენც იყავ მზად,
 შრომის გზაა მარტო,
 სასიცოცხლო გზა.
 რესპუბლიკავ ჩემო,
 რესპუბლიკავ, ასე, —
 დროშა ასწი ზემოთ,
 მზის სიცხოვლით საესე.

ჩაია თუ ვენახია,
 არავგი თუ ენგურია,
 სად საქმისთვის ეგვამაობი,
 უინც სამშობლოს ერთგულია, —
 მალარო თუ ანებია,
 ყანა —
 მხარ-მკლავგასამლეი,
 სად მამულის განმებია,
 ანდა
 ქარხნის დაზგა გველის, —
 დავდგეთ შტაციმედ,
 განა რილით,
 სად დგებიან ათსები, —
 ჩვენი საქმე მესამრდი
 იყოს ქვეყნად მშათა გზებს.

ათასი მოისრა,
 შენ კი — მძლე გადარჩი;
 მტერს ვერაგს, მოისარს
 ლალი თუ ბადახში
 სურდა წარეტაცა,
 თვალს სჭრიდა რომელიც,
 სიმდიდრე ქვეყნის და
 სიმდიდრე მშრომელის.
 გმირობა ხომ არის,
 რაც დღემდე შესძელი!
 აა, მონაპოვრიც:
 ჭაბუკი, დღეგრძელი,
 მუხე ხვდები —
 ბრდღვიალას,
 პრომეთეს თვისებით —
 თასივით პირთამდე
 სიცოცხლით იესები.

რესპუბლიკავ, წინ!
 იყავ სუნთქვა ახლის!
 გვაამაყებს:
 ვინ?
 --- ეს მშრომელი ხალხი.
 რესპუბლიკავ, დედავ,
 მზე ფოალით შესვი, —
 ვედავ,
 ყველა ვებდავთ,
 უჭკნობი გაქვს ფესვი.
 რესპუბლიკავ ჩემო,
 რესპუბლიკავ, ასე!
 ასწი დროშა, ზემოთ,
 მზის სიცხოვლით საესე!



საუბი გაფლუობას გაღაპარხიეთ



ვინც სოფელში ცხოვრობს, კარგად იცის რა არის მეწეულ ხე: ვაშლი, მსხალი, ატამი ან სხვა ხეხილი ერთ წელიწადს რომ ნაყოფით დაიხუნძლება, მეორე ზაფხულს ტოტები ცარიელია ასე მტორდება ყოველი წელიწადის გამოხვედით.

ჩვენი სკოლის ნაკვეთზე გაშენებული ვაშლის ხეებიც მეწეულები იყვნენ. „ნუთუ არ შეიძლება, ამ „ცულ ჩვევას“ გადავაჩვიოთ?“ — გაიფიქრეთ ნორჩ ნატურალისტთა წრის წევრებმა. ეს აზრი ბუნებისმეტყველების მასწავლებელს გაეცანით. მოდით, ვცადოთ, — გპიონხა და საქმეს შევუდგეთ.

ვაშლის ოთხ ხეს საგულდაგულოდ მოვარეთ. შემოდგომაზე მკვდარი ქერქი მოგაცილოთ — სწორედ ასეთ ადგილებში იზრდებიან მავნებლები. ნაფხეკი რომ ნიადაგში არ მოხვედრილიყო, მიწაზე ტოტობი გაეფინეთ და მთელი ქერქი ბაღის გადღამა დაეწვიოთ. შემდეგ ხეების ღეროები შევათეთროთ. გაზაფხულზე ძირები შემოვუბარეთ, ხელოვნურად გამოვკვებეთ — ნიადაგში შვეიტანეთ სუპერფოსფატი, რკინის შემც-

ნორჩ კორესკონდენტთა ჟურნალი

ველი კონცენტრატი. ჭია რომ არ გაჩენილიყო, ორჯერ შევწამლოთ. გაზაფხულზე ხელით გამოვხშირეთ ვაშლის ყვავილები, მოვახდინეთ დამტვერვა.

და აი, ოთხივე ხე მეწეულობის წესსაც უხეად მოგვცა ნაყოფი. ასე იყო შემდგომაც. ახლა მთელ ბაღს ასეთიანირად გუვლით და ყველა ვაშლის ხე ყოველწლიურად ისხამს.

ჩვენი მოწეული ხილი და რეფერატი წარდგინილი იყო ნორჩ ნატურალისტთა სამუშევრების რესპუბლიკურ გამოფენაზე. სპეციალისტებმა ჩვენი ნაშრომი მოიწონეს.

მ. ბარბათაშვილი,
ბოლნისის სულხან-საბა ორბელიანის
სახელობის საშუალო სკოლის მოს.
წავლი.

ჩვენი ელეუელელი გაგობრეკი

7 ოქტომბერი — გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის დაბადების დღე — ჩვენი რაზმეულის პიონერულ კალენდარში წითელი ფერით არის აღნიშნული. ამ დღეს ყოველთვის ვანთავთ კოცონს და პიონერულ საღამოს ვეგზავნი ჩვენს გერმანულ მეგობრებს — ქალაქ ელენფელდის მე-4 საშუალო სკოლის პიონერებს.

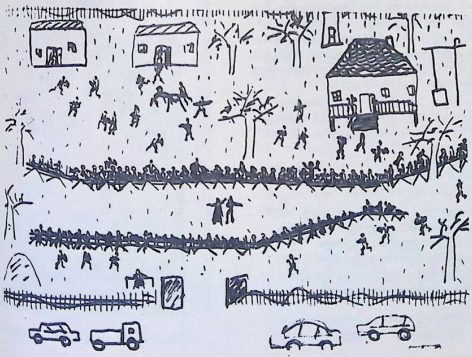
ამ მეგობრობას სამი წლის ისტორია აქვს. ტელმანელმა პიონერებმა გამოგვიგზავნეს ფოტოსურათები, ღია ბარათები, პიონერული გაზეთი და ჟურნალები. საფოსტო მარკები, წიგნები და სუვენირები.

ამ საჩუქრებმა გვიკარნახა გერმანული ენის კამინეტის მოწყობა. ელენფელდელ მეგობრებს წერილებს გერმანულ ენაზე ვსწერთ, ვაწყობთ დაუსწრებელ მოგზაურობას გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში, ვეცნობი ტელმანის სახელობის პიონერული ორგანიზაციის ისტორიას.

მანანა ღარიბა,
დაბა ჩაქვის საშუალო სკოლის მოს.
წავლი.

ქორწილი.

ბია ცინცაძე.





* საპროფესორო კურსის სტუდენტები და მასწავლებლები (მარჯვნივ) სემინარულ სახსრებში მუშაობენ.



ფილოსოფიის კურსის სტუდენტები

*
სამკურსო
სემინარის
სტუდენტები
მუშაობენ



* სახვრის მუშაობის მონაცემები.



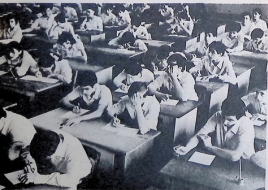
* მთელი მუშაობის შემდეგ სტუდენტები და მასწავლებლები.

«სხელი» რეკონსტრუქცია

დასიყვარულე მუშაობის სარგებლობა დასტურდება. «სხელი» რეკონსტრუქცია — მუშაობის ერთ-ერთი სახეობაა, რომელიც საკმაოდ ხელსაყრელია დასიყვარულე მუშაობის განხორციელებისთვის. ამის მიზანშეწონილობა დასტურდება იმის გამო, რომ მუშაობის შემდეგ მასწავლებლებს უფრო ადვილად შეუძლიათ მუშაობის შედეგების დასტურება.

მთელი მუშაობის შემდეგ სტუდენტები და მასწავლებლები. «სხელი» რეკონსტრუქცია — მუშაობის ერთ-ერთი სახეობაა, რომელიც საკმაოდ ხელსაყრელია დასიყვარულე მუშაობის განხორციელებისთვის. ამის მიზანშეწონილობა დასტურდება იმის გამო, რომ მუშაობის შემდეგ მასწავლებლებს უფრო ადვილად შეუძლიათ მუშაობის შედეგების დასტურება.

ამ ცხელი მუშაობის შემდეგ სტუდენტები და მასწავლებლები. «სხელი» რეკონსტრუქცია — მუშაობის ერთ-ერთი სახეობაა, რომელიც საკმაოდ ხელსაყრელია დასიყვარულე მუშაობის განხორციელებისთვის. ამის მიზანშეწონილობა დასტურდება იმის გამო, რომ მუშაობის შემდეგ მასწავლებლებს უფრო ადვილად შეუძლიათ მუშაობის შედეგების დასტურება.



* მასწავლებლის მუშაობის შედეგების დასტურება.



* მასწავლებლის მუშაობის შედეგების დასტურება.



* მასწავლებლის მუშაობის შედეგების დასტურება.

* მასწავლებლის მუშაობის შედეგების დასტურება.



* მასწავლებლის მუშაობის შედეგების დასტურება.



* მასწავლებლის მუშაობის შედეგების დასტურება.



უპარული ბუხტი

მწარაბა ძალმა წიმა მოსკონსადაც დაწარა წიმა — „მოგონა ბოგოტარ ზღაბნი, რომელიც საბოლოო აიონარ, მოგონა — ანთროპოს სარგობაზე მოგონიხობდა.“

1940 წელს ანთროპოს მამა შვიცხარი გააზრდა საზოგადო. მხოვ.

ხ. პოსტარსკისკაი

დეკემბრის დღე შევიცაიმი მოკლე იცის, ბაცი, ნისლიანი დღე ლურჯი ბინდი იცვლება. მზე გასურებასაც ვერ ასწრებს, ისე იმალება პირი-ზონის იქით. მაშინ სახლებს ფანჯრებში წითელი საშობაო ვარსკვლავები ინთება და მოყვნილ მინებში ნაძვის ხეების ნაირფერი სინათლებები კრთის. ფანჯრების განათებული კვადრატები მალა მიიწეებს და ნისლიან ბურუსში იკარგება.

ზამთრის არადადეგები იყო და ყმაწვილები ციგებითა და თბილამურებით სრიალებდნენ. ანტოშას-თვისაც დღეს დაიწყო სკოლის არადადეგები. რა მოწყვილობა იყო. სამი წლის წინათ მოსკოვში არადადეგების დროს ჯერ სეტებთან დარბაზში წავიდა ნაძვის ხის ზეიმზე, მერ — მამის სამსახურის კლუბში. დღემაც სამხატვრო თეატრში წაუყვანა, იქ „ლოურჯი ფრინველი“ ნახა. კულტურის პარკში იმდენი ისრიალა ციგურებით, სანამ ქანკი არ გამოვიდა. მოსკოვში ახლა, ალბათ, არავითარი ნაძვის ხე არ იყო ომის დროში. შევიცაიმი კი მშვიდობის გარეშე არ უღვამდნენ ბავშვებს ნაძვის ხეებს პარკებსა და სახალღებში. „გამართონ ყოველ წელიწადს მეფის სახალღში ნაძვის ხის ზეიმი, — ფიქრობდა ანტოშკა. — ბავშვებიც გაიხარებოდნენ და მეფისთვისაც საინტერესო იქნება. თორემ რაა, დგას უსარგებლოდ ეს ახმელა სახალღე დიდრონი, დაყრუბული დარბაზები!“

ანტოშკამ ეზოში ციგა გამოიტანა.

ღვთიან ერთად იცის საზღვარგარეთ მიმავლობაზე. ბავშვი რამ ბაზასაა მოგონა ომის პერიოდში, გაგარა უკვლავად იმა გამაცურადა გადამბანა, რომორც ნაწვდელ პირიანის შავიანი.

ბათავაზობ ნაწუხებს ან მოთხრობდა.

მეორე საღარბაზოდან ევა გამოვიდა. შარავლა და სვტარში იგი ბიჭს მკავდა.

ანტოშკამ ევა თავის ციგაზე მიიპატიო. მოყვნილი გორაკი ეზოდან პირდაპირ შარავლაზე ეშვებოდა, გზის გადამა კი რკინიგზის სადგურში იყო.

კავები ყინულზე აკრიალდა და ციგა ისე სწრაფად დეშევა, რომ გორების სუსნიქვა შეეკრა; ცივი პირის ნაკიდი თვალებიდან ცრემლებს აურევინებდა ორივეს. ანტოშკა ზედ შარასთან დაამუსხრუბა: სადგურის გრძელი სატვირთო მატარებელი თუხლოვდებოდა. პლატფორმებზე ოვლით დეფარული ბრუნების შლითებქვეშ მოჩანდა აწყვები, ქვეშეხების ლუღებით, თვითმფრინავების ფრთები, ჭარისკაცებით სავსე ვაგონები...

— გერმანელების მატარებელი მოვიდა, — თქვა ევამ, — წვივით, ვნახოთ.

რკინიგზის მიწაყრილის გასწვრივ ბიჭები ჩაშვრევებულიყვენენ ციგებითა და თბილამურებით.

დაიხიზა რკინის ურდულმა, გაიხსნა ვაგონები. მოშვანო-ნატრის-ფერფარაქიანი ჭარისკაცები გარდამარბი მიჭედებულ რიყულებს მოაწყდნენ, ერთმანეთს მეჭაღუგუნებს ჰკრავდნენ და გარეთ იყურებოდნენ.

— ზუტენ ტაქ! — ყვიროდნენ ისინი და შურის თვალთი უყურებდნენ ლოყბადაწეული, ჭანსალი და მხიარული ბავშვების მწკრივს.

— ზუტენ ტაქ! — უბახუსე ბიჭმა,

რომელსაც სქელი ლურჯი სვტარი ეცვა.

დანარჩენებს ხმა არ ამოუღიათ. ბიჭი, რომელსაც მჭარზე ერთი წითელი და ერთი ცისფერი სვტარი მურის ჰქონდა გადებული, საქმის მცოდნესაი თვლიდებოდა პლატფორმებს.

— ფინეთში მიავით, რუსეთის ფრონტზე... ეს თვითმფრინავები... ფოკეულფ-190-ია“, იმ პლატფორმებზე კი „ფეფევიცია“, ასე ჰქვია ამ ტანებს... იმერ ექსპლუატიანი ნაღმსატორცნები... ასხუთმილიმეტრის კალიბრის საველი ქემებები, — ახასიათებდა საფარველქვეშ დამალულ იარაღს. შეიძლება იგი ცდებოდა კიდევ, მაგარა ბიჭებს სვტაროდათ მისი და მიტოვებდნენ: „ოკო ასხუთმილიმეტრისია...“

ანტოშკა ფართოდ გახსილენი თვლებით მისჩერებოდა ჭარისკაცებს. მის წინ მტრები იყვნენ. პლატფორმებზე შეფუთული ქემები და თვითმფრინავები იდგა, რომლებიც რამდენიმე დღის შემდეგ ცეცხლს დაუშენდნენ და დაბომბავდნენ საქმითა ქალაქებსა და სოფლებს, დასოცავდნენ საბჭოთა ადამიანებს.

ანტოშკა ცივით ხელში მტრის პირისი იდგა.

— გერმანელებს ყოველდღე მიაკვთ იარაღი ფინეთში, — თქვა ევამ. — ჩვენი ფაჭარებიც ვხევათ. მაგარა უშეტესად დამით გაიანხლომდნენ სტოკოლმშიან.

მატარებლის გასწვრივ ორი ფერითი მობიჭებდა ხელში ვეღრობი ეჭრათ. ჭარისკაცები კარგალებითაც საქმლის ნარჩენებს ყურდნენ შიგ. ვეღრობებს ორქალი ასდებდა. ირავლიც აშორებულ კიბობობსა და კარტოფლის სუნი იდგა.

ბოლო ვაგონის კარი გაიღო და ხის რიყულებს შორის დროის დრეგები გამოჩნდა. ისინი მოთუმიწაქვეყვინებდნენ საქმლის მოღონებს.

გერმანიის სარდლობამ სახმებრი ეშლომნებს ღორების გამოყვება უბრძანა. ანგარიშაწამა ფრცკებმა გააწვევინეს საქმლის ნარჩენებიც კარადეარბათ. შევიცის სადგურში გაჩერებულ ყოველ გერმანულ მატარებელს მცხოვრებლები ნახვარდმფრის ღორების ხმაბალოდ დარტყნით ცნობდნენ — ჭარისკაცებს სადღ-ვახშმიან ანა იმდენი რა გადარჩებოდათ, რომ იმით ღორები დამდარეყვნენ.

— სვტორი სვტორი შევიწე შევიწე! — მხიარულად აყვირდნენ ბიჭები.

ფრიცებმა ეს თავიანთ თავზე მიიღეს, ასე ხვდებოდნენ ფრანგი ბიჭებიც, ამ მეტსახელს პირში ახლიდნენ პოლონელები, ჩეხები, სერბებიც. ევროპის ხალხები ამ სიტუციით განსაზღვრავდნენ ჰიტლერელი ჯარისკაცების კეთილშობილების ხარისხს და ამით უფლებას ართმევდნენ თავიანთი თავისთვის აღამიანები ეწოდებინათ.

ეს მეტსახელი სხვებზე სწორად სწეიან ხანშიშესულ ჰიტლერელ ჯარისკაცს, რომელმაც ევროპის ყველა ქვეყანა გაიარა და რაღაც სასწაულით გადარჩა ცოცხალი. მან ხელი წინ გაიშვირა, ცერსა და საჩინებელი თითებს პისტოლეტის მოყვანილობა მისცა, ბიჭებს დაუმიონდა თან მრისხანედ აუვირდა:

— პოე! პოე!

ფაშისტს მუჭარის პასუხად სიტყვახვით დააუარეს თოვლის გუნდები.

— ჰაილ ჰიტლერი! — მრისხანედ დაუვირა ჰიტლერელმა ჯარისკაცმა, თითქოს წყვეტას უგზავნისო ამ ქერათმიან, ცისფერთვალბა ბიჭებსა და გოგონებს.

— ჰიტლერი კაპუტი — მთელი ძალით წამოიძახა ანტოშკამ.

— ჰიტლერი კაპუტი — ერთხმად დაუქირეს მხარი ბიჭებმა.

— ჰიტლერი კაპუტი — ეშმაკურად წამოიძახა ეკამ.

ბიჭებმა ხელთათმანები წაიძვრეს, საჩვენებელი და შუა თითები გაშლეს, დნარჩენები მოყიციეს და ფაშისტებს დაემუქრნენ.

ეს იყო ანტიფაშისტების საერთაშორისო ნიშანი, „V“ ანუ „ვიქტორია“ — „გამარჯვება“. ჰიტლერელ ჯარისკაცებს იგი სულ უფრო სწირად ხვდებოდათ სახლების კედლებსა და გზებზე. ამ ნიშანს ყოველი დალით შლიდნენ ვაგონების კედ-

ლებიდან. ეს ნიშანი ყველგან თან სდევდათ.

და ახლა ყოველგვარი დაბრკოლებიან და ჩამსუბობის მიუხედავად, საბჭოთა ჯარების მძლავრ უმცირეს შტაბებს მზადების შესახებ, გერმანიაში შედგენული ხმები განსაკუთრებულ ძალას იძენდა, ამინებდა და მომავალზე აფიქრებდა ვერმანელ ჯარისკაცებს.

ფრიცები მზად იყვნენ ვაგონებიდან გადმობტარიყვნენ და აეკუწათ ეს უტიფარი ბიჭები და გოგონები, განსაკუთრებით კი ის, პირველად რომ დაიყვირა „ჰიტლერი კაპუტო“, მაგრამ მკაცრი იყო ბრძანება: ნეიტრალური შევცილის ტერიტორიაზე გაკლენისას ვაგონებიდან გამოსვლა არ შეიძლება.

ბიჭებმა უმატეს თოვლის გუნდებით ვაგონების დაბოძება და ანტოშკას ამქვეყნად ყველაფერი დაევიწყდა. იგი გუნდებს იმ ხალხივარ ჯარისკაცს უშიშვნებდა, რომელიც რაღაცით გადავლტყუებულ დორს აგონებდა. ხელუწყობარებივით ისროდა გუნდებს ვაგონებში და ისე გაცხარდა, რომ წინ გავარდა, ფერდობზე აირბინა და მთელი ეშელონის დასანახავად მალდა ასწრა მავრად შეკუმშული მუშტი: „როტ-ფრონტი!“

ეს მართლაც რომ ყუმბარის აფეთქებას ჰგავდა. ჯარისკაცები აფორიაქდნენ, ფეხები აშრახუნეს, ეს გაუგონარი თავხედობა იყო. რუსეთის ოკუპირებულ რაიონში რომ ყოფილიყვნენ, გოგოს სასრჩობელაზე ჩამოჰკიდებდნენ ამ კომუნისტური სალუტისათვის. ანტოშკას ისევე აწეული ჰქონდა ხელი, ციცხლის მკეცსავი თვალეებით შემყურებდა ვაგონებიდან თავგამოყოფილ ჯარისკაცებს. ჯარისკაცები კი ოლანძღებოდნენ, მუშტებს იქნევდნენ. მხოლოდ ერთმა, ვაგონზე გადმოკიდებულმა ჯარისკაცმა, ნელ-ნელა მოკუმშა მუშტი და ფრთხილად წაიღო ხელი ზევით.



ანტოშკამ მისი მზერა დაიჭირა. ეს არ იყო მტრის თვალები. ნაღვლიანმა ღიმილმა ტუჩები შეუტოვა ჭარისკაცს, მანამდე ჩამქარალი და უხალიხო თვალები უცებ გაუბრწყინდა.

სადგურის მხრიდან უკვე შვედი პოლიციელები მობრძოდნენ, ფარაჯის კალთები ავაიწყებულნი ჰქონდათ, წინ ესხმოდნენ მოუღვრიდათ და ხელებს მკვივნებდნენ იქნევდა.

თვლი მამკრა თუ არა პოლიციელებსა და ესხმოდნენ, ჭარისკაცი მოეშვა, ხელი ჩამოუვარდა, თითები მოუღვრდა, მაგრამ თვალბრუნის ისევ უფლავდა ნაპერწკალი, თითქოს ამბობდა, რომ ის მათთან, ფაშისტებთან კი არა, ამ ცხვირგალურტარებულ და ქუდიდან ნაწნავებგადმოყოფილ შვედ გოგონასთან იყო. აბა, საიდან უნდა სცოდნოდა ამ ჭარისკაცს, რომ ეს შვედი გოგონა კი არა, საბჭოთა პიონერი იყო!

ევა ანტოშკას სახელოზე ექაჩებოდა:

— გავიწყეთ, პოლიციელები მოდიან. გახსოვდეს, რომ რუსი ხარ, შენ ყველაზე მეტი მოგზავდება.

ანტოშკამ მოხივდა. ბიჭებსა და გოგონებს ციგებსა და თხილამურებისათვის დევლოთ ხელი და რაც ძალი და ღონე ჰქონდათ ზევით გარბოდნენ, გვერდით კი ის ბიჭი ედგა მხარზე სხვადანსვა ფერის თხილამურები რომ ჰქონდა გადებული. ერთი თხილამური ცისფერი იყო, მეორე წითელი. ბიჭს ხელი დაეჭებოდა.

— რას უღვახარ, ბაქეიცი! — დაუძახა ბიჭს ევამ.

პოლიციელები და ესხმელები ახლოვდებოდნენ.

გოგონებმა ციგა ზევით წაათრიეს. კაცები ნაშქირებიდან გამოშვრილ ცხრატყუავს ბურქებს ეღებოდნენ. ანტოშკა შეჩერდა, რომ ბურქებში ანჩხერილი ციგა გამოეხსნა, და ნარიფერთხილამურებიანი ბიჭი დაიანახა. შვედი პოლიციელები ესხმელის მეთაურობით ქშენით მისდევდნენ მას და თან ნაშქირებში ევლიზოდნენ.

— თხილამურები გადაყარე, პოლიციელები დაეჭვიანია! — ყვიროდა ანტოშკა.

მაგრამ ბიჭი ვერ თმობდა თხილამურებს. მერე რა, რომ ერთი წითელი იყო და მეორე ცისფერი. მაინც ჩინებული თხილამურები იყო.

ანტოშკამ და ევამ სახლის ეზოში ძლივს მოითქვეს ხელი. ქვეითი გადაიხივდეს, მაგრამ არც პოლიციელები ჩანდნენ და არც ბიჭი. ანტოშკას თვალწინ ედგა კადონზე გადმოყოფილებული გერმანელი ჭარისკაცი, რომელიც ნელ-ნელა კრავდა მუშტს. ერთი მთელ ეშელონში, ერთი ადამიან-

ნური გერმანელი მთელ მატარებელში. ვინ იცის, იქნებ სხვებიც იყვნენ, მაგრამ ვერ გახვდეს იმ ჭარისკაცივით ხელის დამოშტვა?

მეორე დღეს ელიზავეტა კარპოვნამ გაზეთში წაიკითხა. ცნობა, რომ შვეიცის პოლიციამ დააპატიბრა ბიჭი, რომელიც ქვეებს ესრავდა ჩრდილოეთის ფრონტზე ელიზავეტა, სამხედრო ტექნიკით დატვირთული, ეშელონის ჭარისკაცებს. კომუნისტური გაზეთი „ნიუ დღეს“ კი ამ ცნობას ამატებდა, რომ ბიჭი დააპატიბრებულ იყო გერმანელების თხოვნით, გერმანელი ჭარისკაცებისადმი ჩადენილი მტრული აქტისათვის. „ნიუ დღეს“ აღწერილობდა გამოთქვამდა შვეიცის პოლიციის მოქმედებისა და გერმანელების წინაშე მოქმედებლობის გამო.

— გერმანელები შვედი ბიჭუნებს წინააღმდეგაც კი ამხედრდნენ, — თქვა ელიზავეტა კარპოვნამ, — ეტყობა, ჩვენს ფრონტზე არც ისე ცუდად მიდის საქმე. მერე შვედს შეხედა და მკაცრად უთხრა:

— არც იფიქრო სადგურზე წასვლა, რაიმე ხათაბალაში გაეხვევი.

ანტოშკამ ამოიხორა. როგორ უნდა ეამბნა ჭარისკაცზე, რომელიმაც ხელი დამოშტვა, მაგრამ დედა გაწყურებოდა და დაიწყებდა დაპარაკას, რომ მის ქალიშვილს გამოუსწორებელი ხასიათი აქვს... აბა, რა ექნა ანტოშკას, როცა თავის ხალხთან ერთად ბრძოლის სხვა არავითარი საშუალება არ გააჩნდა?

ეს რა სამართალი იყო ანტოშკას უჩინაჩინის ქუდი უნდა დაეხურა და შვეიცის ნეიტრალიტეტი გაეზარებინა, უფრო გასაგებად რომ ვთქვათ, გულგრილი დარჩენილიყო თავისი ქვეყნის ბედისდამი? რატომ უნდა გაჩუმებულიყო ის, როცა უკვე ბევრი შვედი იმადღებდა ხმას? არა, ანტოშკას არ შეეძლო მშვიდად ეცქირა ჭარისკაცებისათვის, ქვეშეებისა და თვითმფრინავებისათვის, რომლებიც სვალ-ზეგ საბჭოთა ავიამანებს ცეცხლს დაუშენდნენ. ის საბჭოთა პიონერი იყო. ახლავე უამბობდა ყველაფერს და დედა აუცილებლად გაუგებდა.

— დედიკო! — მტკიცედ წამოიწყო ანტოშკამ, მაგრამ შეხედა თუ არა ელიზავეტა კარპოვნას, სიტყვა გაუწვდა.

— მოხდა რაიმე? — შეშფოთდა ელიზავეტა კარპოვნა.

— დედიკო, აღარ შემიძლია აქ ყოფნა, აღარ შემიძლია! — წამოიძახა სასოწარკვეთილმა ანტოშკამ.

თარგმანი ნინო თოფჩიანიძისა და მხატვარი ჯუშუბანი შინფილი.

საქართველო
საბჭოთა
საქართველო

კენისბრძოლი გახსნა
კარი
გამოდილია ხათიზე ქაქის
ფიცი.
ცხელი თორხიანს იმის უფრო
ქობის
მწიფა ვნახია ახლოვებულ
სიყვლის.

ჩვეულებრივი ჩადის ნაჩვენებ
ჩრდივს
და ქრატის შუკი მისცენია
ფაშის.

მონაპირი

— მე თვითონ ვხახე.
მინათიერ
გვეყვება ამავეს
ცხოველი დღეობას
ჩამოვებულ
მატარა ხიქნის
მხრტყუავს დათვს
შუა ტყეში
დაბრტყვა მახე,
შეკრცხობა ბედლებსა
გაქონებულსა
ჩამოართვს.

ერთი კალთა
მეც მარაგუნეს.
ვაშიწყარეს ხატი,
თუკი ვერცხობდ
მანახაბნდეს
არაკი და პურით.

მერე სიზმარში
მეღვინდებ
კეთილი დათვი,
აუშვცე კი ვიცი.
მონათიერ
სიტყვის და სტყვის.
გამახსენდება:
გამორღვეულ
ქალამბს დაამახეს,
გასახარდულ კანახს
მამლიძობა
შედილებს ენაი.

— მე თვითონ ვხახე.
მინათიერ
ვატყუებებს ამავეს
და ქარბისგან
დაწვეული
ქალიშვილს სხევის

ზამთარი

ციკლიდან „ოლიშური მოთხრობები“

მატყარი
რ. ცუცშირიძე



გაღმა ჭალაში უნახავთო, — მოვიდა ხმა სერაპიონ დარასელის ოჯახიდან. სერაპიონ დარასელია, გარდა იმისა, რომ მოგვარე იყო, შორეულ ნათესავდაც ერგებოდა ბაბუაჩემს. უთქმელი და ღრუჭუ ცაკი იყო. ალბათ, დიდი რამ თუ მოხდა-მეთქი, ვფიქრობდი, თორემ სერაპიონისაგან სიტყვას ვერ ეღირსებოდი ადვილად. გაღმა ჭალაში უნახავთო, გაიგონა ბაბუაჩემმა და გატრუნდა. — ამაიგებინა და დასძინა: — რამდენი ყოფილა? — ოთხი ყოფილა, — თქვა ღობესმომდგარმა მეზობელმა და წაიდა.

დღე-ცოდა. — საღამოთი დათბება ოდნავ და თოვლიც წამოვარო, — თქვა ბაბუა სვიმომ. ასეც მოხდა. მაღალი, მკაფიო ცეცხლი ეწეოდა რომელიღაც სოფელს ჩუმის პირიქითა მხარეს. ძალიან მკაფიოდ ჩანდა წითელი ცეცხლი. ესეც დიდთოვლობისააო; ამბობდა ბაბუაჩემი.

მთელი ღამე ვწრიალებდი ლოგინში, მთელი ღამე სერაპიონის ნათქვამი მაგონდებოდა, და მეჩვენებოდა გაღმა ჭალაში კურრუმი ღამით მარტოღმარტო დარჩენილი ჩვენი ცხენი, მალია.

გათენდა. ორ ალაბაშდე თოვლი იღო მიწაზე. თოვლი იღო სახურავებზე და ხეთა შტოებზე; თოვლით იყო დაფარული დაფნის ფოთოლი და ტრიფოლიატი; თოვლი იღო ქიხის მახლობლად დაგდებულ ურემზე, ქის გვირზე და ვედრის სახელურზე; მიაფთაიქსავით წონისა ბაბუაჩემი ტყვია-წამალს, ახვევდა გაზეთის ნახევმი და ალაბაშდე ცალ-ცალკე.

ოთხი ყოფილაო, რომ თქვა მეზობელმა, აღარ გამართლდა. სამი — დიდი, ნაკირაფერი მეგლი გადმოვიღიგინა ჩვენი ღობეზე. გარკვევით დავინახე, როგორ

ჩაიჩოქა ერთ-ერთმა, როგორ წაიწია წინ და როგორ ჩარგო თაპბირი თოვლში.

ეს სურათი მეჩვენება ხშირად: ზის შუაეცეხლთან ბაბუაჩემი, მიაფთაიქსავით წონის ტყვია-წამალს, ახვევს გაზეთის ნახევმი და ალაგებს ცალ-ცალკე, დატენის რამდენიმე ვანხას, მოითბობს ხელებს შუაეცეხლზე, გამოვა ჭარკელიდან, გაიხედვს ეზოსაკენ და ამ დროს, დაძაბებულივით, უნდა გადმოშლიგინდეს ჩვენი ღობეზე სამი დიდი, ნაკირაფერი მეგლი.

მეწვერიკლეშა

ჩვენი სახლის აივნიდან მოჩანს შუკა, მწვანე მინდორი, ქაჯათის სასაფლაო და იქით, შორს, კავკასიონის მთაგორები. დილით, მზე რომ აიწვევრება და ქაჯათის შემოფარენი გაბრწყინდება, კავკასიონის თოვლიანი მწვერვალებიც გამოჩნდება; ნისლიან ამინდში არა ჩანან, არაგ დარწი კი — თითქოსდა ძალიან ახლოა მთები. რამდენჯერ მოვიწოდოთ მე და მიმა თოლორაიამ, ჩემი სკოლის მეგობარმა, ავმდგარიყავით ადრე დილით, წაესულოყავით მწვერვალებისაკენ და იქიდან დაგვიხეზდა ჩვენი სახლებისათვის. და აი, ერთ დღეს კიდევ გავუყვებით ზუსს. ვიარეთ, ვიარეთ, ის პატარა შუკა და მინდორი მოვლიეთ, ქაჯათის გორაკზე ავედით, სული მო-

ვითქვით, იქიდან გადავხედეთ ზუგდიდს, ორივემ საკუთარი სახლი დავინახეთ. დავინახეთ გვაჩვი კურდღელის ორსართულიანი ოლა-სახლიც, ის ყველაზე ადრე ვიცანით. მიგვეონდა პაწია ცული, ყველი და მჭადის ნატეხი. ქაჯათის აღმოსავლეთით ფერდობი რომ ჩავიარეთ, მწვანე მთლზე ჩამოვხსენდით, წყურგოლეს პირას, მჭადსა და ყველს ცივი წყალი დაეყოლიეთ და შევადგინეთ გეგმა, როგორ უნდა ავსულოყავით კავკასიონის ერთ-ერთ მწვერვალზე. გზაზე თუ დაგვიამდებოდა, ღამე ცის ქვეშ უნდა გაგვეთიას; ნადირის დასაფრთხობად ცეცხლი უნდა დაგვენთო და არ უნდა დაგვეძინას; ტყაშმაფას დაძაბოლზე ხმა არ უნდა გადაგვეცა. ხან მიმა იქნებოდა ბელადი და ხან მე. „აკაო ყაჩაღი“ უკვე წაითხული გვექონდა. ერ-



სსრკ-საქართველო

თეატრალაბა

საქართველო
სსრკ-საქართველო

ამ არე-მიდამოზე, ახლა ცხრა წყარო რომ ამოიჭრებო-
ნებს, ერთ დროს კაი ქართულ მამულიშვილს უტყობო-
ცხრა ერთმეილი ჰყოლია, ცხრავე დათავიანებული და დას-
თიანებული. ჩვენს ქვეყანაში ხომ მუდამ მტრის თარეში ამ
სისხლის წვიმები იყო. ჰოდა, ერთხელ მოძალადეები ამ
ფულშიც მოხეტებულან. გაჩაღებულან დიდი ბრძოლა. იმ
ოჯახიდან ცხრავე ვაჟაკი გასულა ბრძოლის ველზე. ცხრა-
წვიფი ალმასებივით ტრიალებდნენ თურენ, ბოლოს ცხრავე
დასოცილდა.

ცხრა საკაცე შეუკრავთ. ცხრა საკაცეზე ცხრა ვაჟაკი
დაუსვენებიათ. თითოეულ ვაჟაკს ცხრა-ცხრა მეომარი ბა-
სენებდა, წინ ცხრა ცხენი მიუძღოდათ. საბრძოლ დღეს-
თვის ცხრავე ვაჟაკი ერთდროულად მიუსვენებიათ ცხრავე
ამ ფერდობზე დაუმარხავთ. გულმოკლული დედა ცხრავე
შვილის საფლავს ჩამოუვლიდა და საათობით ტირიდა. სა-
დაც კი დედის ცრემლები დაიდგარა, ყველგან წყარო ამ-
ხეთკა. ამიტომ დაერქვა ახ ადგილს ცხრაწყარო.

სსრკ

შრომისმოყვარე ბავსი

ბადროცხაბა

იყო ერთი შრომისმოყვარე გლეხი. ხნეში რომ შევი-
და, თანდათან დაუძღვრდა. შრომა-გარჯას მაინც არ
იშლიდა. ერთ დღივით სიკვდილის მოახლოება იგრძნო,
მაგრამ ზეარში მაინც გავიდა ვენახის შესაყელავად. მა-
ლე მინ დაბრუნდა და ცოლს უთხრა:

- ლოგინი დამიგე.
- რათა, კაცო, რა მოგივიდა? — შეიცხადა ცოლმა.
- არ შეგე მინდეს, ვკვდები.
- თუ სიკვდილს გრძნობდი, სამუშაოდ რაღა გინ-
დოდა! — დაიწყა ცოლმა ტირილი.
- აღმიაინი სანამ ცოცხალია, უნდა იშრომოს, —
უპასუხა გლეხმა.

ილი შაქრის ძე ჯალიაშვილი (67 წ.).

ჩაშქერი — ნაირა ჯალიაშვილი,
სიღნაღის რაიონის ძველი ანაგის საშუალო
სკოლის VII კლასის მოსწავლე.

ბრძნულთავენი

ბიღზე რომ გაივლი, უჯან მიიხედე. ხომ არაეინ ჩა-
ვარდა.

პირველად წარმოთქმული ტყუილი, მეორის საძირკ-
30ლია.

ვიცე ვძულს, ნუ გგონია, იმას უყვარხარ.

მოქმელი — იოსებ სანდროს ძე პარაშაშვილი.

ჩაშქერი თეიმურაზ პარაშაშვილი,
აღიგენის რაიონის უდეს საშუალო
სკოლის VI კლასის მოსწავლე.

მოქმელი — ილია ნოზის ასული გომრძინა-ამირია (74 წელი),
ჩაშქერი — მარიხა ამირია,
გაღის რაიონის ჩახოტოძის საშუალო
სკოლის IX კლ. მოსწავლე.

ჯაშოვანი



გაგას

წითელი ბიჭი

ძალიან დიდი ხნის წინათ მამალს თეთრი ბიჭილი ჰქონ-
და. თანაც მოწინაურებული კი არ იყო, ტყეში დაძვრებო-
დადამიანს სათოფრეზეც არ ვეკრებოდა.

ერთი მოხერხებული კაცი ტყეში დადიოდა შეშაზე. მან
იმდენი ჰქნა, ერთი მამალი შეიჩვია, შინ წამოიყვანა და
სთხოვა: დამდე პატკიო და დილით ადრე გამადიეო ხოლმე.
მართლაც, მამალი ყოველთვის ადრე აღვიძებდა.

ერთხელ კი მამალს თვითონ ჩაეძინა და კაცი ვეღარ გა-
ღვიძა. თვალს რომ ჰუციატ, მამალი შეწუბდა და სირცხვილი
ბიჭილი გაუწითლდა. მას შემდეგ მამალს წითელი ბიჭი
აქვს.

მოქმელი — თამარ იაკობის ასული ავაბაძეშვილი (68
წელი).

ჩაშქერი — მარიხა ავაბაძეშვილი,
თეთრიწყაროს რაიონის დოუბნის საშუალო
სკოლის VI კლასის მოსწავლე.



ახალი

ვაქაცობა ბევრი ღვინის მოყვანა და არა ბევრი ღვინის დაღვევა. ციხეს კარი უნდა, კარს უკან — კაცოი. მღვდელს უღინისო, მრევლს უბერსო.



1. ერთი პატარა ყუთია, იმ შთას ჩიტი რაც ხდება, ამ შთას აქეთ გვიჩვენებს. (ტელევიზორი).

2. თავში სცემენ, კულით გარბენ (ლურსმანი).

3. საახალწლოდ. მოვდევარ, არ გავოწოთ აქაური, დამაშვენიეს პატარებმა უამრავი სამკაულირნი. (ნაცის ხე).

4. არაბანდული ბამბაო სადილოზე წამოგვადგაო, არხალა მქონდა მარილი, არც არას გამოგვადგაო, პატარა ხანი დააყო და, უტებ წავიდა გაქარაო.

(თოვლი).

მოქმელი — ვასო მისხილის ძე ნი-ლიონი (71 წლისა), ჩაწერი — ლუდვილა ორაბაშვილიძე, დანართის მე-8 საშუალო სკოლის მოსწავლე.

თუშეთს დაგარდა ამბავი, შეიძრა მთა და ბარია, — ამბობენ: ჩილოლეებსა თასს დასცემიან ცანია. თორღვასა ქაზინაურსა ცელი დაუღდა ჟამია, — ღუმელსა მოუკლავს ვლანი, მულ-ლომი მეომარია. ტყვედ წაუყვანავთ ნანაი, თქმნი ნაქები ქალია. ვაჟ, ერთ დროს გმირო თორღვაო, სიბერემ როგორ დაგვლია, მუხლში ღირ გაქვს ძალ-ღონე და აღარ გიტყრის ხმალია.

მოქმელი — აბრამ თევდორაძე ძე ელანძიძე, ჩაწერი — ემანილ ელანძიძე, ქ. თელავის I-ლი საშუალო სკოლის VIII კლასის მოსწავლე.

ახალი წიგნები



სარები მორჩნენ ალოსა, ბოლოდ გაჭიშეს ხელები, ახლა შინისენ მიდიან, ჯაფიგის მოლაღულები. ბუნი ბუხს გაესაბურა, მავ ხარს რომ ევდა რქაზედ: — სადა ყოფილხარ, ძმობილო? — ვიყავი მაღალ მთაზედა.

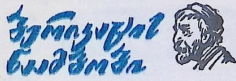
სალამი ახალგაზრდობას, დიდი სამშობლოს შეილებსა, პარტიის ზრუნვით, ამაგით აფრენილთ, გამოზრდილებსა. თქვენი თამაყობა ქვეყანა, ჩვენი ახალო თაობა, გემატოთ სიმხნე და ძალა, სინტაქსე, გამგებლობა-თქვენზე ვამყარებთ იმედსა, თქვენ შესცვლით ძველსა ახლითა, ძალსა და უძლეველობას

თქვენ გაგვინადლებთ საქმითა. შრომის ყიფინით ავსეთ თქო ზურები და ყანები, ჭირიმე თქვენი მკლავისა, თქვენს სახელს ვეთაყვანები.

მოქმელი — იოსებ პარსიის ძე დავითაშვილი (56 წლისა), ჩაწერი — ლილა ბათარაშვილი, ამბგის რაიონის მატნის საშუალო სკოლის VIII კლასის მოსწავლე.



სოფელ ატოცში არის ერთი მინდორი. ამ მინდორს ქვადედაგაცა ჰქვია. არ იკითხავს, როგორ დაერქვა ეს სახელი? ამ სოფელს ძველად მტრის ჯარი შე-მოსვლია. ერთ ქალს თურმე ქმართან მინდორში სადილი მიჰქონდა. შემინე-ბია ქალს მტრისა და უთქვამს: „ღმერ-თო, ამათ ხელში ნუ ჩამაგდებ და ქვად მაქციეო“. მართლაც გადაქცეულა ქვად. ზოგ მოხუცს ახლაც ჯერა ეს ამბა-ვი: გვალვობისას მიდიან იმ მინდორში და ქვას გადააბრუნებენ ხოლმე — იქ-ნებ გაწვიმდესო.



ძველი ცხოვრების სიმძიმე გლეხი მომლუნა წელშია, ანბანი არც მასწავლა, მუდამ ვიყავი ბნელშია. წლებზე ფეხსა ვიდგამდი, ჩემთვის არ იყო შეგლოა, მეტყაბორები სოფლისა ვისურე მაწვა ყველაო. ის დრო მტყვერივით წავიდა, გასწორდა მთა და ბარია, მოხუცმა გლეხმა ვისწავლე ცხოვრების ანი-ბანია. ახლა ვიხილე სინათლე, ჩახანა ჩირაღდანია, ლხენა-ხალისად გადმეყცა, რაც დარდი ამიტანია.



პატარძელის ციხესა თითით უხარბან ძირსაო, გაიტაცებენ ლამაზ ქალს, ღვინით დაბანენ პირსაო



მოქმელი — ზაპარია ბათის ძე ძინგარა-შვილი (86 წლისა), ჩაწერი — ცინიო ძინგარაშვილი, ანაფთის რაიონის სიმონიანთხევის სა-შუალო სკოლის VIII კლასის მოსწავლე.

მოქმელი — ვარა ლურსმანაშვილი (88 წლისა), ჩაწერი — დავით ხახალაშვილი, ქარელის რაიონის ატოცის 2 კლასის მოსწავლე.

მოქმელი — მოსტა ივანეს ძე ფარულავა (54 წლისა), ჩაწერი — მამუკლა ფარულავა, VI კლასის მოსწავლე, ქ. ცხაჯია.



შეჯიჯიანი

**ბანსოფილბას ხელმძღვანელობს
შოთა იფაიაშვილი.**

**შეძებვა ცენტრში დარჩენილ
შეჯიჯიან**

წინა წერილში (იხ. „პიონერი“ № 6 1974 წ.) ამ საკითხზე — მის გამოაწვევე მიზეზებსა და შეტყვის მეთოდებზე — ჩვენ დაწვრილებით შევიჩერდით. ახლა ამევე თემაზე გთავაზობთ ქალთა შორის ევროპისა და სსრ კავშირის შრავლაზნის ჩემპიონის, მსოფლიოს პირველობის პრეტენდენტის საერთაშორისო ოსტატ ნანა ალექსანდრიას შესანიშნავ პარტიას, რომელიც ჯერ კიდევ VII

კლასელმა გოგონამ ითამაშა პიონერთა საკავშირო პირველობაზე.

პარტია № 7

მეფური პარტია

ზაპაროჟიე, 1962 წ.

თეთრები: ე. რუხცოვა (პირველთაირგოსანი, მოსკოვი)
შავები: ნ. ალექსანდრია (პირველთაირგოსანი, თბილისი)



დიაგრამა

1. e4 e5 2. მც3

ეს დებიუტი გასული საუკუნის შუახანებში დამუშავებს ვენელმა მოქალაქეებმა. უქინსენელი სვლით ისინი ამზადებდნენ f2-f4 გამბიტურ სვლას ისე, რომ შავებს საშუალება არ მისცენ d7-d5 კონტრდარტყმისა (გამბიტისა და კონტრგამბიტის შესახებ ვისაუბრებთ სხვა დროს).

2. ... მწ 3. f4 d5 4. f3 მ:ე4
5. მწ3 კე7 6. მწ მ:ე3 7. ხე 0-0
8. კე2 f6.

შავები ცეციან შემზღულდეღ პაიეს და ამისთანავე უსაბოუნ თეთრებს შემდგომში „f“ ხაზზე თამაშის შესაძლებლობას.

9. d4 fe 10. მ:ე5 კწ3!

დიდებულია! ამ სვლაში თვალნათელი ჩანს ნორჩი მოკალარის დიდი ტალანტი და პოზიციის გაგება.

ვინც გეცნო (ან გეცნობა) მეგწწ წინა წერილს, მისთვის ეს სვლა და მთლიანად პარტია გასაცემია და ს. მოსწავლო იქნება. შეგახსენებთ მოლო: „სკედელ რკინა, სანამ თბილი.“

11. კმ3 (თუ 11. გწ მაშინ 11. . კმ4+ 12. მღმ2 ლწ5+ 13. მღმ3 ლწ5+ 14. მღმ2 კგწ5+ 15. მღმ1 ლწ2+)
11. . კ:კე2 12. ლწ5 კმ4+ 13. მღმ1 კე4 14. კ:ე4 დ5 15. ლგ მდნ! 16. ლმ6+ მგწ6 17. მ:ბ (თუ 17. მჭ7+ მაშინ 17. . გწ 18. ლ:ფ7 მ:დ4)
17. . ხე 18. ლ:ე4 მწ 19. კწ

ტემოგაებებერ

ბანსოფილბას მიჯანბს ვ. ძელაძის სახელმძღვანელოს პიონერთა და მოსწავლეთა სახელმის სასოფლისკომარტოს მეთოდის კაბინების კელაზმის — ბანან ჟანდბარაღლს.

მსხვილნახვრეტებიანი ქსოვილი, რომელზეც კარგად იქარგება ნებისმიერი ნაწუში, კარგის დამთავრების შემდეგ შეიძლებაოთი კანის ძაღვის (როგორც სივარდის, ახვედ სივარდის) გამოარღვლოთ და ქსოვილზე დარჩება თქვენს მიერ შესრულებული ნაქარტა. ჟეჩისებური ნაქარტა ასე კეთდება: ძაღვის ბოლო 2-მ ჟერი

ეკრი. იმ შემთხვევაში თუ ერთი ფერის ძაღვი საქმალდილი აღვილია ამოსქარტი,



ჟერი ერთ მხარეს ამოქარტავთ ნახევარჯარი, შემდეგ კი მოპირდაპირე მხარეს. ამ ნაქარიტი იქარგება სურტები, ხელსაწმენდები, დეტორაციული პანთები, ბალიშისიკრები, ფარდები და სხვა. ჟეჩისებური ნაქარტი ვარტებულაია ბალიშისიკრებში, უქარტინაში, ბედლორუსიასა და რიაზანის ოლეტებში. რაც უფრო რთულია ნაწუში, მით უფრო ძვირფასია ნახლედი.

დღეს ერთი ისეთივე ნაქარტი, ოღონდ რიბი კი არა,



არამედ სწორი ჟეჩისებური — პირისონტალური და ვერტკალური.



ჯეჩისებური ნაქარტი

ეს ძველებური რუხული ქარტულბაა, რომელიც სრულდება კანწაზე. ეს არის

ჩაანვრეთ საწუნს წირტილზე და გადავარტო უქარტის დიავოწლზე ჟარტნიდან მარტვნივ, შემდეგ კი — მარტვნიდან მარტვნივ. ამის შემდეგ წარმოიტმება ჟეჩისებური ნა-

ორმანი ჟეჩისებური ნაქარტი

ამ ნაქარტის შესრულებისას ჩვეულებრივი ჟეჩისებური ნაქარტი უნდა გადახუროს კი-

**ცხვირისსაკმიის
აშორბარტა**

ცხვირისსაკმიე პირადი საბეგბელობის აუცილებელ სავწწწა. ლამაზად ამოქარტული იგი კარტე საწუქარტო არის. ოღონდ ოსტელ ნაქარტის კრებულწინს ან ახარტვნივს ქსოვილი, შემოწურარტი წაქსოვილი, მეთოწურარტი წაქსოვილი იხე, რომ ზეილი მართკუწებელი. ამოქარტე

მდ 20, მდ მ5 21, მ3 კ6 22, კ65
 მ8 23, მ8ე2 ლა5 24, ლე3 მდ
 25, მდ კ15 26, მე ე5 თეთრები
 დაწინდენ.

რომი ერთ მხარას — შობდა
 მეფის ფრთაზე

პოზიციის ნიშნებიდან ძირითადია:
 ღია ან დაბურული პოზიცია, ფრთა-
 ზე სისუსტეების არსებობა ან არ
 არსებობა. შეტევის მეთოდებიდან
 მწვანე განვასხვავთ: შეტევა პაიკთა
 მონაწილეობით ან უპაიკოდ.

შეტევის მეთოდისათვის გადაწყვე-
 ტები მნიშვნელობა აქვს პოზიციის
 ხასიათს.

დაბურულ პოზიციებში პაიკები
 გზას უკაფავენ თავიანთ ფიგურებს
 და, როგორც წინააღმდეგობა ან არ
 წინააღმდეგობის მეფის საფარი. ღია
 პოზიციებში პაიკთა იერიში იშვით
 შემთხვევაში ხდება, რადგან მეფის
 დაძველი პაიკების წინ წაწევი
 ზურგში შექმნილი სისუსტეები შე-
 იძლება საბედისწერო აღმოჩნდეს
 საკუთარი მეფისათვის. დაბურული
 პოზიცია კი ხელსაყრელ პირობებს
 ქმნის შეტევისათვის, განსაკუთრე-
 ბით კი შეტევისათვის პაიკთა მონა-
 წილეობით.

ზემოთქმულის საუცხოო მაგალი-
 თია მეშვიდეკლასელ ალექსანდრე
 ბოკუჩავას (ამჟამად სპორტის ოსტა-
 ტი) თათრის (ავიამაღ) პერტის

პარტია № 8
 მასწავლებელი პარტია
 თბილისი, 1960 წ.
 პიონერთა სასახლის
 ტურნირი

თეთრები: ა. ბოკუჩავა
 (პირველნარკოსანი)
 შავები: მ. აკოპოვი
 (პირველნარკოსანი)

1. მ4 მ5 მ3 მ6 3. კხ5
 ან სვლით იწყება ეგზანური პარ-
 ტია; რომელიც პირველად გაიანა-
 ლიხეს ესპანელებმა— ლუსენმა და
 ებსკოზმა და ლუი ლოპესმა. მათი
 მიზანი იყო მ5 პაიკისათვის მუქარის
 შექმნა. დღეისათვის ესპანურ პარ-
 ტიაში მ5 პაიკზე მუქარა მხოლოდ
 ცენტრისათვის ხანგრძლივი ბრძო-
 ლის დასაწყისია.

3. ა6 4. კ4 მ6 5. 0—0 ხ5
 9. კხ3 კე7 7. ე1 0—0 8. მ3 მ6
 6. მ3

„ძველებური გაგრძელება“. თეთ-
 რები ჯერჯერობით ნიღბავენ თა-
 ვიანთ გეგმას: ცენტრში თავაშუ-
 ისინი დებენ უფრო ხელსაყრელ
 მომენტს. ამ გაგრძელებას დღე-
 სი იყენებენ“. (ბრკეპალებში მოყე-
 ნილი ტექსტი ა. ბოკუჩავას მკითხ-
 ვისი). 9. . . . კგ4 ეს ვაგორდება
 მართებული იქნებოდა, თეთრებს
 რომ ერთმაშთ 9. მ4

10. მხ—მ2 მა5 11. კე2 მე8
 12. ხ3 კხ5 13. გ4.

მეფის ფრთაზე პაიკებით შეტევა
 გამართლებულია, რადგან პოზიცია
 დაბურულია და მისი გახსნა შეეძ-
 სთავის ძნელია. 13. . . . კგ6 14 მწ1
 ხ5

ეს „ექტიური“ სვლა, როგორც
 იტყვიან, „მოწინააღმდეგის ცროს-
 კესილზე ასხამს წყალს“: ჯერ ერთი,
 სვლებმა შავების მეფის საფარი,
 მეორე, „h“ ხაზით მომავალში ისარ-
 თვლებს უფრო აქტიური მხარე—
 თეთრები. შავებისათვის უეჭობესი
 იყო ასეთი პოზიციის აგება: f6, კ7,
 მფხ8, გ6, მგ7.

15. მგ3 ხგ 16. ხგ ლმ7 17. მწ5
 მ6 18 მ4!

თეთრების მდგომარეობა იმდენად
 კარგია, რომ შეუძლიათ ცენტრშიც
 წამოიწყონ აქტიური მოქმედება.
 მაშე ე2 ჯუ დიდი ძალით შედის
 თამაშში. შეიძლება ითქვას, რომ
 შავების პოზიცია სტრატეგიულად
 წაებულია.

18. . . . კ: f5 19. ef ed (თუ 19...f6,
 მაშინ 20. defe 21. მე5) 20. გ5 de
 21. მე5! „გადაწყვეტილი კომპიენის
 დასაწყისი“. 21. . . . ლმ8 21. f6! de
 23. ლს5 გ6 24. კგ6! fg 25. ლგ6+
 + მფხ8 26. მგმ2! შეეხება დანე-
 დნენ, რადგან 27. h1-გან დასცე
 არ არის.
 სანამუშო პარტია!

სხვადასხვანაირად შეიძლება
 მაგალითად, ნაპირიდან 2-მ
 სმ-ის დაშორებით გამოარლ-
 ვით 7-8 ძაფი, კიდევები გა-
 დაუკავთ და დახლანდეთ
 ეს, რომ ნაყვის პირი გას-
 წავივ გახვევს გამოარლულ
 ძაფებს. ერთნაღ „პიონების“
 წინა ნომრებიდან თქვენ უკ-
 ვე იხილ, თუ როგორ იქარ-
 გება რვეული კვირნარი
 (მტრეც). აი, სწორედ ამ ნა-
 კრით შეგვიჩვენეთ ცხვირსა-
 ხოცის ნაირები.

არის კიდევ ძაფეგაყრილი
 ცხვირსახოცი: ნაპირიდან და-
 ახლოებით 3 სმ-ის დაშორე-
 ბით გამოარლვით ერთი ძა-
 ფი, მომღვეწი ძაფი დატო-
 ვეთ, გამოარლვით მესამე, გა-
 მარღვეწულ ძაფებს შორის
 დარჩენილი ძაფის ერთი ბო-
 ლო გამოწევი დაახლოებით
 2 სმ-ზე, მოაბით ფერადი ძა-
 ფი, მოპირდაპირე მხარეზე
 დარჩენილი ძაფის ბოლო კი
 გამოწევი და იგი გამოარლ-
 ვედს დროს თან გამოტანს

მხოლოდ ფერად ძაფს და ნაპ-
 რვეი შეივსება ფერადი ძა-



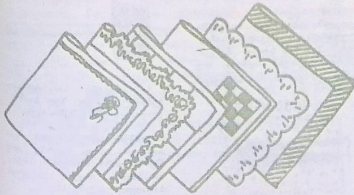
ფით. შეგვიძლია თანამიმდევ-
 რებით ბევრი ასეთი ძაფი
 გაუხაროთ. შემდეგ ცხვირსა-
 ხოცის კიდები გადაკვეთთ და
 ხელით ფაქოვად ამოუხვეით.
 ძალიან ლამაზია ნივთებიანი
 ცხვირსახოცი, რომლის კიდე-
 გი მარეუტისებური ნაყრით
 არის შესრულებული. აიღეთ
 ქსოვილი, გამოკერეთ ცხვირ-
 სახოცისათვის საჭირო სიდი-
 დის კვადრეტი, ნაპირებზე
 ფანქრით შემოახეთ ისეთი
 ნივთები, როგორც ნახატზეა
 ჩანებენები, შემდეგ დახლან-

დეთ კოჭის ან მულენის ძა-
 ფით. ნივთები უნდა შემოი-
 ქაროს მარეუტისებური ნაყ-
 ვით. ცხვირსახოცი დააუთა-
 ვეთ უკუნივ მხრიდან და
 მოლულული მჭრელი შარტ-
 ლით შემოაქეთით.



ნაწარმის (გალაშის)
 ამოქარავის შესწავლა

ნაკურით ამოქარავა შეი-
 ლება ნებისმიერ ქსოვილზე
 და სრულდება ერთმანეთზე
 მიკრით ნაყრით ძაფებით. სა-
 კიროა შეიარჩეს რბილი, ნაყ-
 ლებად დაგარბილი აბრეშუ-
 მის, ბამბის ან მულენის ძა-
 ფი.





სხატისძინის სირაპირუნი

გავრითანებული ერების ორგანიზაციის სტატისტიკური აღმწახის ბოლო ნომერი ჩამდენი სურათის სთავაზობს მკითხველებს.

მავალიად, თურმე, უკან უკვალე ცოტას თურქეთში სვამენ, ეს იმ დროს, როცა თურქული უკვა მიელ მსოფლიოშია განთქმული. ჩაის უკვალე დიდი მოუვარდლები ინგლისელები ეს არ უფილან, როგორც აქამდე იყო ცნობილი, არამედ ირლანდიელები.

უკვალე მეტი ზაფიო გამოდის პაწინა დუქსემბურების სამერცოვოში, აქ უკვალე ორ მცხოვრებზე მოდის ერთი ცალი ზაფიო.

ქიწონი უკვალე ზნირად დადიან დოლკუნდის კუმნულების მკვიდრის. საფრანგული და ესპანეთს შორის დღებარე ერთი ციქცნა ანდორას უსრამაზარი სამხრეთი ბიუტები აქვს. ოლნდე, ამის მიწეში ანდორელია მეორული სტუდენტები და არ არის, არამედ მათი განსაკუთრებული სიყვარული ფიერებუბებისა და საღლებებისადმი.

ნაცური ნაქარე არის თორიცი და ფერადი. ქსოვილზე გაღატანილი ნაწუი



მთლიანად იცხება ქარგულთბოთი — როგორც ქარე პირზე.

სიტყვა „სერიანობას“, ჩვეულებრივ, უბრალოდ სიტყვებს: „მუშაობას“, „სწავლას“. როგორც ცნობილია, მეცადინეობის გამძღვეებს მოხიბრებებს უწოდებენ. მაგრამ აი, „ტექტობურების ტყედე“ წრდებულ პარკში (ვგრ) არის ბილიე, რომელმაც სერიანობის შეგიძლია ერთგვარი ცოდნა შეიძინო. აქლოვიაში, ბოტანიკაში, ზოოლოგიაში. აქ ნახავთ იურული და ცარპული ეპოქების სანტიტერესო გეოლოგიკური ნიმუშებს, მცენარეთა უამრავ ოქსებს, ნაირნაირ ფინიყელთა გუნდებს, რომელთაც ამ ბილიესიკენ ოზიდეს ხელგონური ბუდეები, უკვდილიე ამას თან ახლავს სთანადო ახსნა-განმარტებები.

ასე „იოგაპარობს“ სურნალობა

შესაძლებელია თუ არა, სუნის მიხედვით გავიყოთ სიადან არის გამოგონებული წერილი? თურქე შეძლებდა, თუ იგი ბუტინიდან მითილ. ამ ნამცეცა სახელმწიფოში კონვერტე დასწულ ბუქდეს ვარდის სურნელსადას. ეს კეთილსურნელება იურაველებისად სარკოტი მარტების კოლექციონერთათვის არის გაუტოვნილი.

ტბარის გვირდით გავსისხს...

ტილიანდის დედაქალაქ ბანეგავში სხივფათოა ტპისით მწავარბო. არ ოფიკროთ, იქარტი ტპისის მძლოლები დაუბავილი იყვენ. პირიქით, ძალზე წყნარია და დღისით მოშუშონი არიან. სკექე ის არის, რომ ტბარის გვირდით გავსისხს მძლო სკექეს თავს ანებებს, ხელგებს მოლოცველიე მეურდებუ გადაიჭარდენდებს და ასე. სიქარის გვირდებულბად, ჩაუტოვნილს სუადარს.

აბოტობილი სისიზმოსონი თანამოსუსზრე იწინება

აბოტობილის მძლოლი რომ მეტი უხრადლებით ავირდებოდეს გზას და ხელსაწყოთა დაფიქვენ ნაქებულ დაუბრბოდეს თბალი, ინგლისელბა და ამერიკელბა იწინებრებსა გამოიგონეს ელექტობრბელსაწყო,

რომელიც მძლოლს ზამაღლა აქიწინებდა. მაქანის უკვლავიარე უსტიკობის სავებს, „დაზუთა მჭირდება“, ისინივე შეი ერთხმობებულბად, „შეგებენ“ რუბეებს და ა. შ. იწინებრის ვარკობის ასეთი ხელსაწყო კბელა წოლს მთლიანად შეცვლის კბელა ისარია და სკექენებულ მძლოლს კანონინა, ავტობოლის შეეუთებისას იგი შეეცნისაღს დაუბარება: მოუთხრობს, სდარს აჩა აქვს წყარბე. ელექტობრბელსაწყოს განმარტებულ დიტობრებაზე მიწვეული არაის სკექელორული მსახიობები, რომლები სხა კარგად არის ცნობილი.

ბაღიას მოუშენიან

აქსტრალიაში აქლები უკვლავი იწინებობას წარმოადგენდა, მას იმ მძლოლ ზიონარებში თუ ნახავდით. აქლა ეს აქტარ. ლიელი ფერებები ირწულებიან — იღვენ აქლებს მთავრებები, რამდენიც აჩე იწინეუებასა არ იყოლებიან.

ჩამ განიწობა აქლებით ესოფიე დიან. ტარტებსა? სკექის არის, რომ მოლოლია მოლოლირონდელი ცნობებით, აქლებს ჩვე ხელმად შეეცვენ ამინოგებას, რომელი ხელს უწყობს სისხლის რიოთე ბუტელების წარმოქმნას, ამასთანავე აქებებებს დასტუბულიე გულის მოქმედებას. აქლების რტეს შესკლებდენ, დაყოფრბენ და ბულ-სისხლმარბლების წნეულებსა კლინიკებს დაუგზავნიან.

აბოტობისა ნაცვალ... ვარტფრინიანი

ამერიკის შეერთებულ შტატებში განხილდვენ ჩვეულებრივთი საქალქო ტრანპორტის ვერტფრინიანებით შეცვლის სიო. ეტებს. ამერიკელი სპეცილისტების არია, ვერტფრინიანებს ბეგრე უბარბობისა აქვს: მიწაზედად ტრანსპორტზე სკექეს სწიფობა, საშუალებას იძლევა შეეცნოს სურბოქონი სტრანსპორტო ქსელი, სკექებუა 1800-ქჩრ ნაქლები სადამოკ ტიპისარია. ვერტფრინიანებით ორბიტორიანი, ათდგულიანი იქნება.

საუბიონის საბოლოოდ გადაწყვეტისას უკლებელია ამ მანქანის ვარტის, სულ ცოტა, 100 პრეტეტით შემეირდება.



შეიძლება ნახვარი კარბის წილის გამოყენება და მუჩაისობ გაზურბოდ ლტარმანს ან სკვალს. განმარტკარბონი უბალ ცაიცოდება ჩასობილი საწანი კარბად მარკდება. ეს ბერტი განსაკუთრებით იმ შემთხვევაში ხელსაყრელია, როცა წინარე ვეპირდება ლტარბის ამღებუ ან სკვალის ამობრასა.



ხის ჩაქური ხანგრძლივად გემსახურება თუ შედ სარკოლოცი ლენდეს შემოიკავებ

სანამ ბეტონის ან აგურის კედელში ამოქრილი ზეგრბონი ლურხნასან ან სკვალს ჩამაგარებ, შოგ ხის სლოი ჩაასე. უფრო უკეთესი იქნება, თუ ნახვარტე კამარბონი ამოავებ



გამპვირავდელ საწუეობა სხაზავის ერთ პირზე ასეი მწკრილ ხაზს ამობრასი, ასეი სახაზავით იოლად ვაქლებს პარალელურ ხაზებს.

საინფორმაციო
უწყებო



სისხლი სწორებში

ცხოველების უმრავლესობას ახასიათებს სხვადასხვაგვარი თავდაცვითი შეგუბანი. ბევრი შესაბამისი შეფერვებით ეხმარება გარემოს და ანთი-თავს იცავს მტრისაგან. მაგალითად, ხის ფოთლოზე მგელი ვახსი დასანახად გულმოდგინე დაკვირვებაა საჭირო, — თავისი მწვანე შეფერვებით იგი შესაბამელოა ხის ფოთლების ფერთან. მრავალი ქერქიპშია მწერი თავისი ფერთი იმდენად შეხამებული ხის ქერქთან, რომ მათი აღმოჩენა მეტად ძნელდება. ზოგიერთი მწერი სხეულის აგებულებით ემსგავსება გამხმარ ჩიბრს, ფოთოლს ან სხვა რაიმე საგანს და ამგვარად ემალებს მტერს. ზოგი ცხოველი მტრისაგან თავდასაცავად გამოყოფს მყრალ ან შხამიან ნივთიერებას, ამის გამო მტაცებლები მას არ ეკარებიან.

გვხვდება ისეთი ცხოველებიც, რომლებიც მტრისაგან თავის დასაცავად „სისხლს ღვრიან“ ან „სისხლის ცრემლებს“ ფერქვევნი. ასეთია, მაგალითად, წითელი ან ყვითელი ფერიონა და შავი წინწყლებით მორთულ-მოხატული ჭიამაია. ბევრ თევზგანს, ალბათ, იგი თითის წვერზე დაუხვამს და უთქვამს მისთვის: „ჭიამაია, გაფრინდი, წითელ (ან ჭერელ) კაბას გიყიდი“.

ჭიამაია დაუცუტუნებს ხოლმე მტერებზე და არ ეშინია მის მამლონად „მონადირე“ ჩიტუნებისა, რო-

მლებიც მწერებს ენსავენ. მიუხედავად იმისა, რომ ჭიამაია მკვდოლ მოჩანს მცენარეთა ზედაპირზე, ჩიტუნები მას არ ეკარებიან. ზოგჯერ კი, თუ რომელიმე გამოუცდელი ჩიტუმა ნისკარტს ჩამკრავს შესაქმელოდ, მაშინვე გაღმობადებს პირიდან, ათვალეირ-ჩათვალეირებს, და შემდეგ ალარვს გაუკარება არასოდეს. ამის მიზეზი კი ის არის, რომ ჭიამაია გაღიზიანების შემთხვევაში სხეულიდან რამდენიმე წვეთ სისხლს გამოჰყოფს. ჩვეუ ამაში ადვილად დავრწმუნდებით, თუ ჭიამაიას ცოტა ხნით ხელში ავიყვანთ. ამ მწერის სისხლი ტუბერ რეაქციისაა. მართალია, იგი აღმაიანს ხელის კანს ვერაფერს აკლებს, მაგრამ ნაწ კანზე, ცეროვალ პირის ღრუს საფარველზე, თვალზე ან მსგავს სხვა ადგილზე მოხვედრისას ანთებას იწვევს.

სულ სხვაგვარად იცავს თავს ჩრდილოეთ ამერიკაში გავრცელებული ხელი-ფრ...ოსომა. გარგნულად იგი რამდენადმე გომბეზოს მგავს, ამიტომ გომბეზოსებრ ხელი-საც უწოდებენ.

თუ ფრინოსომას ხელში ავიყვანო, დავინახავ, რომ თვალმიდან სისხლის წვეთები გაღმობლივდება. ფრინოსომას სისხლი ტუბერ რეაქციისა, აღიზიანებს სხეულის ნაწ ქსოვილებს და იწვევს ანთებით პროცესებს. როდესაც გამოუცდელი ხელიქიპშია ფრინველი ფრინოსომას



პირში იკრავს, იგი თავდასხმემლის პირის ღრუში უშვებს რამდენიმე წვეთ „სისხლის ცრემლს“. აღინდამწვარი“ ფრინველი მყის თავს ანებებს მას.

აღსანიშნავია, რომ ზოგჯერ ფრინოსომა თავდასხმელს „სისხლის ცრემლებს“ თვალბეზში აშხუფებს, სანამ იგი მოასწრებდეს მის დაქერას. ცხადია, ამის შემდეგ თავდასხმელი თავს ანებებს ფრინოსომას.

რუსული კაპიპი

რუსეთში კაპიპი მანეთთან შედარებით სამის წლით გვიან — 1535 წელს გამოჩნდა. მაშინ ნოვგოროდელ ოსტატებს ებრძანათ შეეჭმნათ ახალი „ფული“ ცხენზე ამხედრებულ შუბოსანი დიდი თავადის გამოსახლებით. სწორედ შუბის სახელწოდება (копье) გამოიხატა ფულის ერთეულში. ამ დროისთვის კაპიპის სყიდვის უნარიანობა ერთობ მაღალი იყო: მაგალითად, სამ კაპიკად შეიძლებოდა ფორნის ყიდვა, ათ კაპიკად კი — ცხენისა.

ეგრეთ წოდებული „რუსული ან-გარიში“ მანეთში 100 კაპიკი იყო. კაპიკი თავდაპირველად 0,68 გრამ ვერცხლს იწონიდა.

XVII საუკუნის მეორე ნახევარში იყო პირველი ცდები ვერცხლის კაპიკის სპონდენსი შეცვლისა. ხალხი ამ ცდას დიდი უკმაყოფილებით შეხვდა, რადგან სპონდენსი არცთუ დიდად ფასობდა. მალე შემოშლობისა და ფასების მომართვის ნიადაგზე დაიწყო „სპონდენსის ქაჩე“ და ფულის რეფორმა გადაიდა.

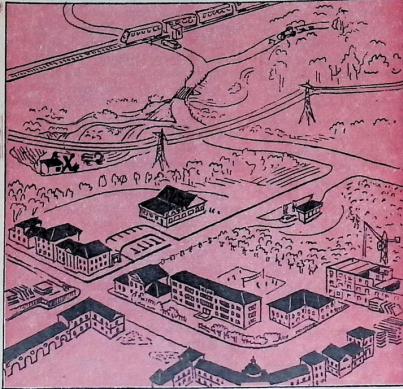
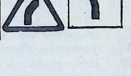
მხოლოდ პეტერ პირველმა დაამკვიდრა რუსეთში სპონდენსის კაპიკი. იმდროსვე მიეცა მას მრგვალი ფორმა. ამ პერიოდში რუსული ფულის ქედღობის ხელშეწყობა ნოვგოროდელ და ფსკოველ ოსტატთაგან თანდათან გადადის მოსკოველთა ხელში. XVIII საუკუნეში მოსკოვში — კალაშევის შესახვევში გაიხსნა ზარაფხანა.

მას შემდეგ ბევრჯერ შეიცვალა კაპიკის სპონდენსის შემადგენლობა, მოხატულობა ფულის დიკოს ორივე მხარეს. 1926 წელს კი ჩვენში დაიწყეს ფულის დამზადება ბრინჯაოსაგან, რომლებიც ერთობ გამძლეა, მსუბუქია და ზომითაც პატარაა.

1981 წლიდან დაწყებული ვერცხლი შეიცვალა უფრო ცვეთაგამძლე ნიკელის ნალბობით.

შურანლი „ბნინია მოლოდინი“.





ამ ნახაზზე ქალაქის ერთი განაპირა უბანია გამოსახული. გვერდით კი საგზაო ნიშნებია. თუ საგზაო ნიშნებს კარგად იცნობ ახლა გამოჩნდება. დააკვირდი ამ ნახატს და ყველა ნიშანს თავისი ადგილი მიუჩინე. (ასახუნი შემდეგ ნომერში გამოქვეყნდება და იქ შეამოწმე, სწორად გამოიყენე თუ არა).



ს ა კ ი ე ბ ე ლ ი

ბაბრამ 3. — 50 წელი ლენინის სახელით (წერილი)	1	მორბამ ალ. — ალფადგინით ძველი ქართული ხორბლის	
მვალამ 5. — 34 მილიონის გულსიტმა (ნარკვეთი)	2	კაშები (წერილი)	24
აბულაშვილი ბ. — ქვეანის იმედი (ლეგია)	5	შეცვარი ბოთ ხალხური საუნჯე	28
კობაშვილი პ. — ტყუაფი (მოთხრობა, გაგრძელება)	6	მხედარი	29
ივარაძე დ. — ოდა ზემს რესპუბლიკის (ლეგია)	18	გამოგადგები	29
აიანი — ნორჩ კორესპონდენტთა ფურნალი	15	ქაღალდის სარკე	30
მოსხარისძე ს. — შეკრული მუხტი (მოთხრობა)	20	საინტერესო თემაზე	31
ჩხიკვაძე 3. — სოფელი. მონადირე. (ლეგია)	22	ცხარალიტული	32
ჯაბაშვილი მ. — ზამთარი. მწვერვალები. (მოკონტეხები)	28		

გარეკანზე იოსებ სამსონაძის ნახატი „ზაფხული“.

მთავარი რედაქტორი ბაბუღია შვილი.
 სარედაქციო კოლეგია: სიკარო კლიაშვილი, შურაბე ლემახიძე, ზურაბ ლომიძე, ზურაბ ლუგაშვილი (პ/მე, მდივანი), მარკიშანი, გიორგი ელიძეძე, ნოდარ შაბანაძე, ზურაბ ჭუმბურიძე, ბაიოზ ფოცხვიშვილი (მხატვარი-რედაქტორი). ლევან ჩიქვანიძე.

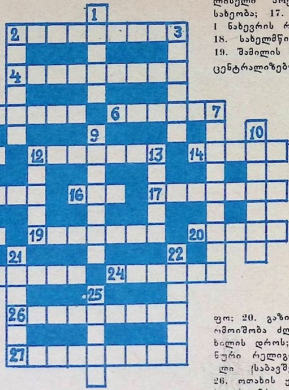
ჩვენი მისამართი:
 თბილისი, ლენინის ქ. № 14.
 ტელფონები:
 რედაქტორის — 83-97-05
 93-31-81
 3185, მდივნის
 83-97-08 83-53-05
 განყოფილებების — 83-97-12
 93-97-01

საქ. კ. ც. ც. — გამომცემლობის, სტამბა, თბილისი ლენინის ქ. № 14.
 «ПИОНЕРИ», на грузинском языке. Издательство ЦК КП Грузии
 Типография изд-ва ЦК КП Грузии. Тбилиси, ул. Ленина № 14.
 გადაცემა ასაწეობად 17.V-74 წ. ხელმოწერილია დასაბუთად 28/VI-74 წ. ქალაქის ფორმატი 60x90/16. ფიზიკური ნაბეჭდი ფურცელი 4. საბარდებელი-საგამომცემლო თაბახი 4,19.
 შეფ. № 1916 ტირ. 137.150. უე 01826.

ურთი
 20
 კაბიტი

აკრედიტაციის შემოსული მასალები ავტორებს არ უბრუნდებათ.
 თბილისში მცხოვრებ ავტორებს პასუხი წერილობით არ ეწეობებათ.

შეუღლად: 1 სასარგებლო წიაღისეული; 2. სოფელი; 3. ალანის მარცხენა ნაპირი; 4. ჩანჩქერი ფინეთში; 5. ცნობილი პოლონელი მცენარე; 6. სახელმწიფო აზიანობა; 7. სახელმწიფო აზიანობა; 8. ტიპი, რომელიც აღ-



მოაჩინეს ფილიპინების კუნძულ მინდანაოს მთავარწილს უნგლუმბო; 9. კიბორჩხა ედემენტი; 10. ქალაქი სსრკ-ში; 11. საბჭოთა დიდოსტატი; 12. ნაცვალსახელი; 13. მღიწარე კანადაში; 14. აუვავესული ადგილი უღანბოში; 15. პლანეტა; 16. თარაზუღლად; 17. ქალაქი სსრკ-ში; 18. სახელმწიფო სამხრეთ ამერიკაში; 19. სამხრეთის ბალახოვანი მცენარე, რომლის ბოქოვს გამოიყენებენ

ფრთხილად! ასანთის ლარებიტი შთაბავრობთ

IX → IX = V

ამ ტოლობაში თვალნათლად ჩანს შეცდომა. გააღადკლუ ერთი ასანთი ისე, რომ შედეგობა აღარ იყოს.

დაპითი თვალნათლად, ბასის საშუალო სკოლის VI კლასის მოსწავლედ.

„სსსრკ-ის მშენებელი“
პროსკოროდი

თარაზუღლად: 1. სელუა; 2. ლუკუნე; 8. ლიტონი; 9. ორასი; 11. ვისბარი; 14. ლიგი; 17. ბაი; 19. ვარნა; 20. რუმპორტი;

საფეიქრო ნედლეულად; 6. კრისტალური კვამიწა, ანუ... 11. ჩაიოვული ცენტრი საქართველოში; 12. უცხოელი დიდოსტატი; 13. მღ. პოლონეთში; 15. გამოჩენილი ინგ.

დალაგე ასანთის ღერები ისე, როგორც ამ ნახაზზე ნაჩვენებია. მწელი არ არის მიხედვით რომ არც ერთი ეს შეფარდება სწორი არ არის, გადაადგილე ერთი ასანთის ღერი ისე, რომ მიიღოს სწორი ხასუბი.

I → III = II
X → I = I

22. დანბა; 23. ვაუ; 24. მაროტი; 25. კიო; 26. ილინა; 29. თუჯი; 30. ლაუე; 31. საათი; 32. ასო; 34. სტატორი; 36. ოჯა; 38. ამერიკი; 40. ამიკი; 42. ულანი; 43. გუი; 44. ონი; 46. ტარცილი; 47. ნაჯი; 49. ხოსტა; 50. კრალბოდა; 58. მისია.

ლისელი პოეტი; 16. ხილის სახეობა; 17. XIX საუკუნის I ნახევრის რუსი მხატვარი; 18. სახელმწიფო ევროპაში; 19. შამილის მიერ შექმნილი ცენტრალიზებული სახელმწი-

ფო; 20. ვაზი, რომელიც წარმოიშობა ძლიერი ქექაქუხილის დროს; 23. მამადიანური რელიგია; 24. ქართული (საბავშვო) კინოფილმი; 26. ოთახის უკვალოდ; 27. ნახევარკუნძული აზიაში.

მიუა მალუზაზვილი, აზერბაიჯანის სსრკ-ის კახის რაიონის სოფ. აღიბგელის საშუალო სკოლის მოსწავლე.

ბამოცანანი
1. არის უსიტყველო მტდრველი მუღამ მუნკი და მდუმარი შეხედვით გაგაგებინებს თუ რამ გაქვს დასაწუნარი.
2. ნუნებით არის მდიდარი მუშეცა, არ არის მკერავი ბურთისა გავს მისი სხეული ფეხს კი ვერა კრავს ვერაკიან.

ბ. მარტაბაზვილი.
მიწას ვებრძვი, კვალი გამუავებს საქმილი ვერგებ მენევე, აღმანს ბარი მენევედა, ღღის ტრაქტორი მენევე.
შ. შ. შ. შ. შ.

შეუღლად: 1. სია; 2. ინა; 4. კუბი; 5. ნინო; 6. ისევი; 7. თასი; 10. ბურო; 12. მერხა; 13. თობა; 14. ღრენა; 15. პლუტონიუმი; 16. კინემატოგრაფი; 18. აისი; 21. იმპულსი; 22. დიფუზია; 26. ალი; 27. მზე; 33. სერც; 35. ტიალი; 37. ური; 39. ეტბა; 41. იავა; 45. ტუი;



შარალაბი

1
მუსიკალური ბეგერები საწყის ნაწილად ვარგა: შერკა და მესამე. დამიხსოვრე კარგად. წინ დღეობტე ანანის რიგით მესამე ბერა და სასურველი შარადა აიკინებება ხელად: იქ გახლდათ შეხედვების ჯაღდებოა ძველად. თუკი თანხმობის მაგერი ხმობანს დაუცვამ თავში. იგი გარეულ ცხოველად გადაიქცევა მაშინ: ახლა სხვა ხმოვნით შეცვალე მისი სირველი ბეგრა, საირონის სახელს მიიღებ. სცადე, თუ არა გერა.

2.
ღღის მნათობი დაგვირღებოა შუა ბეგრის გარდა. გატანილი ბურთს რაკა მქვი, ისიც მითხარ დატოვდე. შარადიბისის მარტოვეს მარტო წინა მარცვალს. დაბლობი და ვაკიანი ადგილიც თუკი ბარემ, შეკრიბე და მისი ნახვით გულით ვაიბარებ.

3. ამირბაზვილი
ოთხი ხაზი
ამ ათ წერტილზე გაატარე ოთხი ხაზი ისე, რომ ქაღალდს ფანქარი არ მოაკლდოს.



46. იქსი; 48. იელი; 49. იოლო; 51. ხომ; 52. ზია.

ბამოცანანი
1. ტირაფი.
2. გრიგალი.
3. ქვევრი.
4. სახელი.
5. ბურხი.



ИНДЕКС 76157